

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 108.

Vydána dne 30. prosince 1948.

Cena Kčs 5.80.

O B S A H:

(311.—318.) **311. Zákon o národních dopravních podnicích.** — **312. Zákon o organizaci státních lesů a statků.** — **313. Zákon o vázaných stavebninách a jejich přidělu.** — **314. Nařízení o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání.** — **315. Nařízení, jímž se zřizují státní lesní a zemědělské podniky ve formě národních podniků.** — **316. Nařízení, kterým se upravují právní poměry Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky.** — **317. Nařízení, kterým se stanoví den zahájení a rozsah činnosti Velkodistribučního podniku, zapsaného společenstva s r. o. v Praze.** — **318. Nařízení, kterým se stanoví den, jímž vplývají některé útvary do Velkodistribučního podniku, zapsaného společenstva s ručením obmezeným a zanikají.**

311.**Zákon****ze dne 22. prosince 1948****o národních dopravních podnicích.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ.**Znárodnění některých
dopravních podniků.****§ 1.****Rozsah znárodnění.**

(1) Dnem vyhlášení tohoto zákona se znárodnují zestátněním:

1. nestátní dráhy pro veřejnou přepravu,
2. podniky pro pravidelnou silniční motorovou dopravu osob a nákladů,
3. podniky pro pravidelnou leteckou dopravu a
4. podniky společností:
 - a) Československé plavební akciové společnosti Labské v Praze,
 - b) Pražské paroplavební společnosti v Praze,
 - c) Remorkáží na Vltavě a Labi, společnosti s r. o. v Praze,
 - d) Vltavsko-Labské dopravy, společnosti s r. o. v Praze,

- e) Československé plavební akciové společnosti Oderské v Praze,
- f) Československé Dunajplavby, akc. spol. v Bratislavě,
- g) Slovenské Mořeplavby, akc. spol. v Bratislavě,
- h) Labsko-Vltavské překladištní společnosti s r. o. v Praze.

(2) Znárodnění podle odstavce 1, č. 1 až 3 se nevztahuje na dopravní podniky, které byly dne 1. prosince 1948 ve vlastnictví nebo správě (národní správě) svazků lidové správy nebo na nichž jsou svazky lidové správy majetkově zúčastněny alespoň polovinou.

(3) Ministr dopravy vyhlásí s účinkem doručení v Úředním listě republiky Československé, které jednotlivé dráhy a podniky byly znárodněny podle odstavce 1, č. 1 až 3.

(4) Znárodněním nabývá stát vlastnictví k veškerému majetku znárodněných podniků.

(5) O rozsahu znárodnění rozhoduje ministr dopravy, který může vyjmouti jednotlivé majetkové části nebo práva ze znárodnění, pokud jich není třeba k provozu některého národního dopravního podniku (§ 7), a ponechat je do savačnímu vlastníku, jemuž může zároveň uložit podmínky, zejména podmínku, že do stanovené lhůty zřídí ve prospěch některého národního dopravního podniku služebnost nebo užívací práva.

(6) Pro řízení o zjištění rozsahu znárodnění neplatí ustanovení vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení).

§ 2.

Opatření o znárodněném majetku.

(1) Ministr dopravy určí a vyhlásí v Úředním listě republiky Československé, které jednotlivé dráhy a podniky (§ 1, odst. 1)

- a) se začleňují do národních dopravních podniků (§ 7),
- b) se začleňují za náhradu podle § 3 na ně připadající do jiného národního podniku než národního podniku dopravního,
- c) se přenechávají rovněž za náhradu podle § 3 na ně připadající svazkům lidové správy ke zřízení komunálních podniků podle zákona ze dne 21. července 1948, č. 199 Sb., o komunálních podnicích.

(2) Rozhodnutí podle odstavce 1, písm. a) učiní ministr dopravy v dohodě s ministrem financí, rozhodnutí podle odstavce 1, písm. b) v dohodě s příslušným ministrem a ministrem financí, rozhodnutí podle odstavce 1, písm. c) v dohodě s ministry vnitra a financí.

(3) Pokud znárodněného majetku není třeba k účelům uvedeným v odstavci 1, může jej ministr dopravy v dohodě s ministrem financí a příslušným ministrem

- a) přenechat za náhradu připadající podle § 3 na tento majetek svazkům lidové správy k jiným účelům než k vytvoření komunálního podniku, lidovým družstvům nebo jiným právnickým osobám,
- b) převést do působnosti jiného ministra, aby jej začlenil do podniků, ústavů nebo zařízení, na něž se vztahuje jeho působnost.

(4) Týká-li se rozhodnutí podle odstavce 1, písm. a) a b) nebo odstavce 3, písm. b) začlenění nebo přenechání dopravních podniků místního významu, o které se ucházely svazky lidové správy pro zřízení komunálního podniku, učiní je ministr dopravy též v dohodě s ministrem vnitra.

§ 3.

Náhrada.

(1) Za znárodněný majetek (§ 1) přísluší náhrada; platí o ní přiměřeně ustanovení §§ 7 až 10 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 100 Sb., o znárodnění dolů

a některých průmyslových podniků, ve znění zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 114 Sb. (dále jen „dekret“), s těmito odchylkami:

1. Náhrada za znárodněný majetek drah, které požívají nebo požívaly výhody poshovění úhrady provozních schodků a zálohování výdajů (§ 156, odst. 1, písm. a), věta druhá zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách], smí činiti nejvýše jmenovitou hodnotu neslovaných přednostních akcií a náleží toliko držitelům těchto akcií; právní jednání o převodech vlastnictví přednostních akcií drah na stát, uskutečněná v době dvou let před účinností tohoto zákona, jsou právně neúčinná, jde-li o dráhy, za které stát poskytuje náhradu podle tohoto zákona.

2. Náhrada za znárodněný majetek podniků uvedených v § 1, odst. 1, č. 2 až 4, který náleží akciovým společnostem nebo společnostem s r. o., nesmí přesahovati jmenovitou hodnotu akcií nebo kmenových vkladů. Do obecné ceny tohoto majetku se nezapočítává hodnota majetku, určeného pro účely sociální a kulturní péče o zaměstnance podniku. Od obecné ceny se odečítá obecná cena majetkových částí, které stát opatřil z vlastních prostředků a odevzdal vlastníku podniku do vlastnictví, jakož i poměrná část obecné ceny majetkových částí, na jejichž pořízení, opravu nebo obnovu poskytl stát podniku peněžitý příspěvek, která odpovídá poměru tohoto příspěvku státu k celkovým nákladům.

(2) Náhrada se neposkytuje za znárodněný majetek, který ke dni znárodnění vlastnický náležel nebo náleží osobám fyzickým, jež byly nebo budou pravoplatně odsouzeny soudy pro zločin nebo přečin spáchaný do dne znárodnění

- a) po 5. květnu 1945 podle zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb., na ochranu republiky, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících,
- b) podle § 43 dekretu,
- c) podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 15 Sb., o stíhání černého obchodu a podobných pletich,
- d) podle zákona ze dne 13. února 1947, č. 27 Sb., o trestní ochraně provádění dvouletého hospodářského plánu,
- e) podle zákona ze dne 18. července 1946, č. 165 Sb., o trestní ochraně národních podniků, znárodněných podniků a podniků pod národní správou, nebo
- f) podle zákona ze dne 6. října 1948, č. 231 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky.

(3) O použití cenných papírů odpovídajících hodnotě znárodněného majetku, za který se neposkytuje náhrada osobám uvedeným v odstavci 2, platí přiměřeně ustanovení § 5, odst. 2, č. 2 zákona ze dne 11. března 1948, č. 51 Sb., o úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských.

§ 4.

Přechod závazků.

(1) V závazky znárodněných podniků vstupují podniky, do nichž bude začleněn znárodněný majetek (§ 2). Ustanovení §§ 5, 5a a 6 dekretu platí tu obdobně, při čemž tam, kde podle tohoto dekretu vyvíjí působnost ministr průmyslu, přísluší tato působnost ve věcech upravených tímto zákonem ministru dopravy.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na závazky znárodněných drah z poshování úhrady provozních schodků a zálohování výdajů; tyto závazky převezme stát, pokud nebyly již uhrazeny z prostředků dosavadního státního podniku „Československé státní dráhy“ a nedojdou úhrady z majetku dotčených drah.

§ 5.

Zatímní správa.

(1) Znárodněné podniky ponechá ministr dopravy, dokud nebudou učiněna opatření podle § 2, v zatímní správě dosavadních vlastníků, pokud již nejsou ve správě státu. O zatímní správě platí přiměřeně ustanovení §§ 20 až 22 dekretu presidenta republiky ze dne 19. května 1945, č. 5 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, po případě ustanovení nařízení Slovenské národní rady ze dne 5. června 1945, č. 50 Sb. n. SNR, o národní správě, při čemž dozorčím orgánem je ministerstvo dopravy. Ministerstvo dopravy je tímto dozorčím orgánem také ve vztahu ke znárodněným podnikům, do nichž byla zavedena národní správa.

(2) Práva a závazky vzniklé v době zatímní správy znárodněného podniku náleží k jeho majetkové podstatě.

(3) Výtěžky (důchody) dosažené ze znárodněných majetkových podstat (§ 1, odst. 1) až do dne účinnosti začlenění nebo přenechání podle § 2, odst. 1 a 3 jsou součástí základu pro vyměření daně důchodové, všeobecné i zvláštní

daně výdělkové a daně rentové posledního vlastníka znárodněného majetkové podstaty před jejím znárodněním.

§ 6.

Zánik společností.

(1) Pokud znárodněné podniky náležejí akciovým společnostem nebo společnostem s r. o., zaniknou tyto společnosti bez likvidace dnem, který určí ministr dopravy a vyhlásí v Úředním listě republiky Československé. Na návrh ministerstva dopravy provedou příslušné soudy jejich výmaz v obchodním (firemním) rejstříku, odvolajíce se na tento zákon.

(2) Zánikem společností podle odstavce 1 přechází nárok na náhradu podle § 3 po předchozí úhradě nedoplatků osobních daní a dávek bývalých vlastníků na držitele akcií nebo závodních podílů; ustanovení § 3, odst. 1, č. 1 zůstává nedotčeno.

ČÁST DRUHÁ.

Národní dopravní podniky.

Oddíl I.

Všeobecná ustanovení.

§ 7.

Zřízení národních podniků.

(1) Dnem, který stanoví vláda a vyhlásí ministr dopravy ve Sbírce zákonů republiky Československé, se zřizují tyto národní dopravní podniky (v dalším jen „národní podniky“):

1. „Československé dráhy, národní podnik“ se sídlem v Praze,
2. „Československá automobilová doprava, národní podnik“ se sídlem v Praze,
3. „Československá plavba labská, národní podnik“ se sídlem v Praze,
4. „Československá plavba oderská, národní podnik“ se sídlem v Ostravě,
5. „Československá plavba dunajská, národní podnik“ se sídlem v Bratislavě,
6. „Československé aerolinie, národní podnik“ se sídlem v Praze.

(2) Vláda může nařízením změnit jméno, sídlo nebo předmět podnikání národních podniků, jednotlivé národní podniky sloučiti nebo zrušit, po případě z jejich majetkových podstat zřídit nové národní podniky a určit jim jméno, sídlo a předmět podnikání.

§ 8.

Majetková podstata.

(1) Ministr dopravy začlení v dohodě s ministrem financí do národních podniků

- a) znárodněné majetkové podstaty uvedené v § 2, odst. 1, písm. a),
- b) dosavadní státní podniky „Československé státní dráhy“ a „Československé aerolinie“,
- e) jiný státní majetek.

(2) Začlenění majetku uvedeného v odstavci 1, písm. c) provede ministr dopravy také v dohodě s ministrem, jehož správě tento majetek podléhá; majetek nebo jeho části, které jsou konfiskovány podle dekretu presidenta republiky ze dne 26. října 1945, č. 108 Sb., o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondch národní obnovy, nebo které jsou spravovány Fondem národní obnovy podle § 16 zákona ze dne 16. května 1946, č. 128 Sb., o neplatnosti některých majetkové právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzházejících, ministr dopravy určí a do národních podniků včlení též v dohodě s ministrem vnitra přiměřeně podle předpisů o přidělu konfiskovaného majetku.

(3) Národní podnik, do něhož se včleňuje státní majetek [odstavec 1, písm. b) a c)], vstupuje ke dni začlenění tohoto majetku v závazky k němu náležející a stát je těchto závazků zproštěn.

(4) Části majetkových podstat národních podniků vytvořených podle dekretu nebo podle dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 101 Sb., o znárodnění některých podniků průmyslu potravinářského, ve znění zákona ze dne 28. dubna 1948, č. 115 Sb., které slouží dopravě, může příslušný ministr v dohodě s ministrem financí na návrh ministra dopravy vyjmouti z těchto podniků i s poměrnou částí závazků na ně připadajících a ministr dopravy je rovněž začlení do národních podniků zřízených podle tohoto zákona nebo je přenechá svazkům lidové správy ke zřízení komunálního podniku.

(5) Části majetkových podstat na státních civilních letištích ve vlastnictví státu, používané dosavadním státním podnikem „Československé aerolinie“, budou dány národnímu podniku „Československé aerolinie“ toliko do užívání, a to za podmínek, jež stanoví ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí, a jde-li o části majetkových podstat, jež jsou používány též vojenskou správou, také v dohodě s ministerstvem národní obrany.

(6) Na návrh národního podniku zapíše knihovní soud přechod vlastnických a jiných práv znárodněného podniku nebo jiné začleněné majetkové podstaty na navrhovatele, odvolaje se na tento zákon. Toto ustanovení platí obdobně o vyznačení přechodu práv v jiných úředních rejstřících a seznamech (vodní kniha, rejstřík patentní, živnostenský a pod.).

(7) O náhradě za majetek konfiskovaný podle dekretu č. 108/1945 Sb. nebo spravovaný Fondem národní obnovy podle § 16 zákona č. 128/1946 Sb. platí přiměřené ustanovení §§ 7 až 10 dekretu s výjimkou ustanovení § 9, odst. 4 téhož dekretu; Fond národní obnovy zatíží Fond znárodněného hospodářství částkou rovnající se úhradě za konfiskovanou majetkovou podstatu takto vypočtenou.

(8) Ministr dopravy může v dohodě s ministrem financí naříditi, aby národní dopravní podniky převedly na Fond znárodněného hospodářství své vázané vklady.

(9) Vláda určí, jak se vyrovná zůstatek vzájemných nároků mezi Fondem národní obnovy a Fondem znárodněného hospodářství.

§ 9.

Právní postavení.

(1) Národní podniky jsou majetkem státu ve smyslu dalších ustanovení. Jsou právními osobami. Platí pro ně ustanovení o obchodnících plného práva.

(2) Národní podnik se zapisuje jako firma jednotlivce do rejstříku u krajského soudu vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má národní podnik své sídlo; má-li národní podnik odštěpný závod, oznámí jej k zápisu do rejstříku také u krajského soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu je tento závod.

(3) V přihlášce k zápisu do rejstříku uvede národní podnik den zřízení, firmu, sídlo a předmět podnikání a způsob zastupování a znamení jeho firmy.

(4) Národnímu podniku „Československá automobilová doprava“ přísluší právo vyvlastnění v rozsahu nezbytném pro jeho vybudování a řádný provoz podle obdoby zákona ze dne 18. února 1878, č. 30 ř. z., o vyvlastnění k účelům železničním, ve znění přílohy k zákonu č. 86/1937 Sb., po případě podle obdoby zák. čl. XLI/1881, o vyvlastnění.

§ 10.

Předmět podnikání.

(1) Předmětem podnikání národních podniků je doprava osob a věcí.

(2) Národní podniky mohou vykonávat i obstarávat, a to třeba i ve zvláštních pomocných závodech, samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží předmětu jejich podnikání nebo vybudování a udržování jejich zařízení, i když by jinak k nim bylo třeba živnostenského oprávnění. Tyto zvláštní pomocné závody a vedlejší činnosti blíže vymezí organizační statut (§ 25).

Oddíl II.**Hospodářství národních podniků.**

§ 11.

Zásady hospodaření.

(1) Národní podniky buďtež vedeny podle zásad obchodního podnikání; jsou povinny uspořádati svůj provoz tak, aby co nejlépe a nejhospodárněji obstarávaly dopravní potřeby ve státě.

(2) Majetek, který ministr dopravy včlení do národních podniků, a závazky, do kterých národní podniky vstoupí při jejich zřízení nebo později, se v jednotlivém národním podniku ocení podle čl. 29 a 31 obchodního zákona, na Slovensku podle §§ 26 a 28 zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákoně. Čistá hodnota majetkové podstaty, kterou ministr dopravy do jednotlivého národního podniku včlení při jeho zřízení, tvoří jeho počáteční kmenové jmění.

(3) Výdaje související s provozem hradí národní podniky z vlastních provozních prostředků. Nestačí-li tyto prostředky, opatří si potřebné finanční prostředky se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (provozní úvěr).

(4) Pokud nestačí prostředky získané prováděním řádných odpisů, opatří si národní podniky prostředky na investice se souhlasem ministerstev dopravy a financí úvěrem (investiční úvěr). Stát přispěje národním podnikům na investice určené jednotným hospodářským plánem, jsou-li podnikány ve veřejném zájmu a jestliže by náklady na ně přesáhly hospodářské možnosti jednotlivých národních podniků, pokud by tyto náklady byly pro ně hospodářsky neúnosné. Výši tohoto investičního příspěvku stanoví vláda před započítáním příslušných investic. Za téhož předpokladu, týměž způsobem a v téže míře přispěje stát národním podnikům na zúročení a úmor

zápůjcek na investice, sjednaných do dne zřízení národních podniků.

(5) Za plnění přepravních, tarifních nebo jiných závazků a úkonů, uložených státem nebo prováděných v naléhavém zájmu národního hospodářství nebo v jiném důležitém státním zájmu, jež přesahují míru obvyklou v obchodním podnikání a za něž se národním podnikům nedostane přímé úplaty odpovídající alespoň vlastním nákladům, přísluší, pokud v tomto zákoně (§ 23, odst. 1) není stanoveno jinak, národním podnikům náhrada ve výši rozdílu mezi vlastními náklady a úplatou přijatou za splnění těchto závazků. O této náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež poskytne stanovenou náhradu.

(6) Národní podniky jsou povinny sestavovat podnikové rozpočty a podle nich hospodařit. Rozpočetní závěrka tvoří přílohu státního rozpočtu; účetní závěrka národních podniků je přílohou státního závěrečného účtu.

(7) Přebytky svých výtěžků odvádějí národní podniky státu.

(8) Stát neručí za závazky národních podniků; záruky převzaté státem za závazky, které vážnou na majetku začleněném do národních podniků, zůstávají nedotčeny.

§ 12.

**Ustanovení daňová
a poplatková.**

Pro národní podniky platí daňové předpisy o podnicích veřejně účtujících. Národní podniky podléhají poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky, a od svého zřízení také poplatkovému ekvivalentu podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, při čemž se však na ně nevztahují ustanovení § 8 a § 17, odst. 1 téhož zákona.

§ 13.

Provozní společenství.

(1) Při plnění svých úkolů jsou národní podniky všech odvětví (§ 7, odst. 1) povinny v provozu spolupracovat tak, aby bylo co nejhospodárněji využito všech jejich provozních zařízení a pracovních sil a aby bylo dosaženo s nejmenšími náklady co největší výkonnosti národních podniků jako hospodářského účelového celku (provozní společenství). Národní podniky jsou zejména povinny vzájemně se doplňovat jednotlivými správními, provozními

a přepravními úkony, pracemi a dodávkami, a obstarávati je, pokud možno, podle jednotných zásad.

(2) Ministerstvo dopravy může po slyšení ředitelské rady (§ 20) a jednotné odborové organizace národním podnikům také uložit společné obstarávání určitých úkonů, prací a dodávek.

(3) Vzájemné úkony, práce a dodávky si národní podniky účtují podle dohody zásadně ve výši vlastních nákladů; nedojde-li mezi nimi k dohodě, rozhodne ministerstvo dopravy.

Oddíl III.

Správa národních podniků.

§ 14.

Správní orgány.

Správa národního podniku přísluší představenstvu a řediteli, který je jeho předsedou.

§ 15.

Představenstvo.

(1) Představenstvo národního podniku se skládá z předsedy (§ 14) a nejméně z 6, nejvíce 15 členů a stejného počtu jejich náhradníků.

(2) Členy představenstva a jejich náhradníky jmenuje vláda, a to:

- a) jednu třetinu členů a jejich náhradníky ze stálých zaměstnanců národního podniku, navržených jednotnou odborovou organizací,
- b) ostatní členy a jejich náhradníky z odborníků dopravních, národohospodářských, finančních a technických po slyšení jednotné odborové organizace.

(3) Členem představenstva nebo jeho náhradníkem může být i toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(4) Člen představenstva nebo jeho náhradník nesmí provozovati výdělečný podnik, jehož podnikání je v rozporu se zájmy národního podniku, a nesmí vykonávati jinou funkci nebo činnost, která by byla v rozporu s těmito zájmy.

(5) Členové představenstva a jejich náhradníci složí slib ministru dopravy, že budou svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

(6) Členové představenstva, po případě jejich náhradníci spravují národní podnik s péčí řádného hospodáře a jsou osobně odpovědní za splnění svých povinností.

(7) Členům představenstva, po případě jejich náhradníkům přísluší náhrada hotových výdajů spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo dopravy v dohodě s ministerstvem financí; ministerstvo dopravy může v dohodě s ministerstvem financí přiznati jim mimo to odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků národního podniku.

(8) Vláda může po slyšení jednotné odborové organizace členy představenstva a jejich náhradníky kdykoliv odvolati.

§ 16.

Působnost představenstva.

Představenstvu národního podniku přísluší rozhodovati o všech věcech, jež přesahují běžný provoz národního podniku, a usnášeti se ve věcech jeho provozu, jež vyžadují vyššího schválení (§ 22).

§ 17.

Ředitel.

(1) Ředitele národního podniku ustanovuje a odvolává vláda po slyšení jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se ředitel vzdává své funkce, bere na vědomí ministr dopravy, čímž se zánik funkce stává účinným.

(2) Ředitelem může být i toliko československý občan, který má odborné vědomosti a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Ředitel nesmí vykonávati zaměstnání, funkci nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy národního podniku, ani nesmí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm účastniti.

(4) Ředitel složí slib ministru dopravy, že bude svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

(5) Vykonává svou funkci, je ředitel povinen jednati s péčí řádného hospodáře a osobně odpovídá za splnění svých povinností.

(6) Své funkce se ředitel ujímá dnem složení slibu a stává se, pokud jím již nebyl, zaměstnancem národního podniku; jeho pracovní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by bylo lze

jinak pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší řediteli požitky nejméně po dobu, po kterou by náležely, kdyby byl pracovní poměr rozváznán výpovědí.

(7) Na ustanovení a odvolání ředitele se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při přijímání a propouštění zaměstnanců, po případě o spolupůsobení tohoto zastupitelstva při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(8) Národní podnik ohlásí svého ředitele k zápisu do obchodního (firemního) rejstříku. Ředitel se podepíše před soudem nebo předloží svůj podpis soudu v ověřené formě. Za národní podnik podepisuje tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému znění firmy národního podniku připojí svůj podpis.

§ 18.

Pravomoc ředitele.

(1) Ředitel zastupuje národní podnik a vede věci jeho běžného provozu. Není-li představenstva nebo není-li schopno se usnášeti nebo je-li nebezpečí v prodlení, přísluší řediteli, aby učinil potřebná opatření; je povinen o nich podati zprávu představenstvu v nejbližší jeho schůzi.

(2) Ředitel vykonává usnesení představenstva. Má-li však za to, že usnesení představenstva je na újmu zájmů národního podniku nebo zájmů státu, zastaví jeho výkon a podá o tom ihned zprávu představenstvu a ministerstvu dopravy, které o věci rozhodne.

(3) Zastupování ředitele upraví organizační statut (§ 25); o zástupcích ředitele platí obdobně ustanovení § 17, odst. 4 a 5.

§ 19.

Zastupování před soudy.

Pokud se podle právních předpisů vyžaduje v řízení před soudy zastoupení advokátem, jsou národní podniky zastupovány finančními prokuraturami; finanční prokuratury zastoupí národní podniky na jejich žádost i v jiných řízeních před soudy a jinými veřejnými orgány. Národní podniky nahradí finančním prokurátorům jejich vlastní náklady; ty však nesmí činit více, než by příslušelo advokátu v sídle národního podniku, o jehož zastoupení šlo.

Oddíl IV.

Koordinace národních podniků.

§ 20.

Ředitelská rada.

(1) Ředitelská rada národních podniků se skládá z předsedy, jehož jmenuje a odvolává ministr dopravy, z ředitelů všech národních podniků (§ 7) a ze zástupce jednotné odborové organizace jmenovaného ministrem dopravy na její návrh.

(2) Ředitelské radě přísluší, aby rozhodovala o věcech vzájemné provozní součinnosti národních podniků (§ 13), zejména o věcech, které jsou důležité pro stanovení provozního programu národních podniků a rozsahu, druhu a časového sledu jejich investiční činnosti.

(3) Ředitelská rada je způsobilá se usnášeti, jsou-li přítomni mimo předsedu ředitelské rady ředitelé národních podniků, jichž se týká projednávaná věc.

(4) K platnosti usnesení ředitelské rady se vyžaduje jednomyslnost, a jde-li o věc, vyhrazenou představenstvu některého národního podniku, též souhlasu tohoto představenstva. Nedojde-li mu souhlas tohoto představenstva do 5 dnů ode dne usnesení, předloží předseda ředitelské rady věc k rozhodnutí ministerstvu dopravy.

(5) Nelze-li dosáhnouti jednomyslného usnesení ředitelské rady, předloží předseda ředitelské rady věc rovněž ministerstvu dopravy k rozhodnutí. Jde-li při tom o věc vyhrazenou rozhodnutí představenstva některého národního podniku a nesouhlasil-li předseda tohoto představenstva s navrhovaným usnesením, vyžádá si ministerstvo dopravy před svým rozhodnutím vyjádření dotčeného představenstva. Nedojde-li toto vyjádření do 5 dnů, má se za to, že představenstvo sdílí odmítavé stanovisko svého předsedy.

(6) Podrobnosti o tom, jak se ředitelská rada svolává, jak jedná a jak se usnáší, upraví jednací řád ředitelské rady, který vydá ministr dopravy na návrh ředitelské rady.

Oddíl V.

Zaměstnanci.

§ 21.

Pracovní (služební), mzdové (platové) a pensijní poměry zaměstnanců.

(1) Zaměstnanci v podnicích, z nichž se zřídí národní podniky (§ 7, odst. 1), jakož

i státní zaměstnanci, které určí ministerstvo dopravy ke službám v národních podnicích, přecházejí do služeb národního podniku, který byl zřízen z podniku je zaměstnávajícího nebo k jehož službám byli určení, a stanou se zaměstnanci v soukromoprávním pracovním poměru tohoto národního podniku.

(2) Pracovní a mzdové poměry zaměstnanců národních podniků upraví národní podniky pracovními a mzdovými řády, jež schválí ministerstvo sociální péče. Pokud tito zaměstnanci byli dosud v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru, upraví vláda nařízením nově jejich pensijní a úrazové zabezpečení.

(3) Než budou vydány předpisy podle odstavce 2, zůstávají zaměstnanci, kteří byli dosud v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru, nadále vyňati z národního pojištění důchodového a platí pro jejich pensijní a úrazové zaopatření, jakož i pro jejich pracovní (služební) a mzdové (platové) poměry nadále dosavadní předpisy s výjimkou předpisů o příslušnosti k opatřením o jednotlivých zaměstnancích; tato příslušnost přechází výlučně na správní orgány národních podniků.

(4) Pensijní a úrazové zaopatření zaměstnanců dosavadního státního podniku „Československé státní dráhy“ v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru, jejichž činný služební poměr skončí před zřízením národních podniků „Československé dráhy“ a „Československá automobilová doprava“, a jejich pozůstalých zůstává nedotčeno. Řízení o věcech tohoto zaopatření upraví vláda nařízením; až do jeho vydání platí obdobně ustanovení odstavce 3.

(5) Ministři financí a dopravy a předseda nejvyššího účetního kontrolního úřadu určí, jakým podílem a způsobem uhradí stát a národní podniky „Československé dráhy“ a „Československá automobilová doprava“ náklady na úhradu dávek pensijního zaopatření, včetně platů povolených podle volné úvahy, a na úhradu dávek úrazového zaopatření zaměstnanců těchto národních podniků a jejich pozůstalých, jakož i bývalých zaměstnanců státního podniku „Československé státní dráhy“ a jejich pozůstalých.

ČÁST TŘETÍ.

Dozor na národní podniky.

§ 22.

Odborný dozor.

(1) Ministerstvu dopravy náleží pečovat a dohlížeti, aby národní podniky řádně a hospo-

dárně plnily své úkoly, a v dohodě s ministerstvem financí dbáti o to, aby řádně hospodařily (odborný dozor). Organizační statut (§ 25) stanoví, která opatření v hospodaření národních podniků podléhají schválení ministerstva dopravy, po případě ministerstev dopravy a financí.

(2) Předpisy, upravující státní dozor nad dopravními podniky k zajištění bezpečnosti a pravidelnosti dopravy a k ochraně jiných veřejných zájmů (vrchnostenský dozor), zůstávají ustanovením odstavce 1 nedotčeny.

§ 23.

Ustanovení v zájmu obrany státu.

(1) Pro národní podnik „Československé dráhy“ platí ve věcech obrany státu a pro jeho poměr k vojenské správě ustanovení zákona č. 86/1937 Sb., vztahující se všeobecně na železniční podniky, zejména ustanovení §§ 117 až 121 a § 124, odst. 2 téhož zákona. Tato ustanovení platí přiměřeně též pro ostatní národní podniky; ministr dopravy v dohodě s ministrem národní obrany vydá o tom podrobnější předpisy, přihlížeje k důležitosti jednotlivého národního podniku pro obranu státu.

(2) Pokud z ustanovení odstavce 1 neplyne jinak, vztahují se na národní podniky ustanovení zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb., o obraně státu, platná pro podniky registrované podle něho.

§ 24.

Kontrola.

Národní podniky podléhají kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

ČÁST ČTVRTÁ.

Závěrečná ustanovení.

§ 25.

Organizační statuty.

Vláda vydá nařízením organizační statuty pro jednotlivé národní podniky a upraví v nich věci, jichž úprava je organizačním statutům vyhrazena předcházejícími ustanoveními tohoto zákona; mimo to v nich

- upraví užívání státních znaků a symbolů, jakož i užívání stejnokrojů a služebních odznaků v provozu národních podniků,
- upraví zcizování nemovitostí,
- stanoví počet členů představenstva a jejich náhradníků v jednotlivých národních podnicích,

- d) vymezí podrobně působnost představenstva,
- e) upraví svolávání, jednání a usnášení představenstev,
- f) stanoví zásady pro organizaci vnitřní správy národních podniků, při čemž pro správu národních podniků „Československé dráhy“ a „Československá automobilová doprava“ v oblasti Slovenska zřídí zvláštní oblastní výkonné orgány,
- g) vydá podrobnější předpisy o hospodaření, zejména o opatrování úvěrů, zřizování fondů a jejich dotaci, rozdělení zisku a způsobu úhrady ztráty,
- h) stanoví podrobnosti výkonu odborného doзору nad národními podniky.

§ 26.

Osvobození od daní, dávek a poplatků.

(1) Právní jednání, písemnosti a úřední úkony, jichž je třeba k provedení tohoto zákona, jsou osvobozeny od daní, dávek a poplatků. Toto osvobození se však nevztahuje na vlastní obchodní činnost národních podniků, ani na převody majetku nebo majetkových práv z národních podniků na jiné osoby.

(2) Osvobození podle odstavce 1, věty první se vztahuje také na převody majetku nestátních drah a jiných dopravních podniků a zařízení do vlastnictví státu, jehož stát nabyl dohodou s vlastníky po 30. září 1938, pokud příslušné daně, dávky nebo poplatky nebyly již zaplacený.

§ 27.

Zrušovací ustanovení.

Pokud z tohoto zákona nevyplývá jinak, zrušuje se platnost, po případě použitelnost všech ustanovení o věcech jím upravených, obsažených v jiných předpisech, zejména

- a) zákona ze dne 13. června 1922, č. 188 Sb., jímž se upravuje poměr československé státní správy ku československým plavebním společnostem Labské a Dunajské, ve znění zákona ze dne 22. března 1929, č. 53 Sb., pokud upravuje právní poměry Československé plavební společnosti Labské,
- b) zákona ze dne 7. března 1924, č. 64 Sb., jímž se upravuje poměr československé státní správy k Československé akciové společnosti Oderské, s přílohou, ve znění zákona ze dne

13. července 1928, č. 186 Sb., a vládního nařízení ze dne 6. listopadu 1941, č. 459 Sb., o úpravě poměrů Českomoravské plavební akciové společnosti Oderské,

- c) ustanovení § 1 vládního nařízení ze dne 25. září 1924, č. 206 Sb., kterým se provádí zákon o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plnit úkoly správní, pokud se v něm za podnik spravovaný podle zásad obchodního hospodaření prohlašují Československé státní dráhy,
- d) vládního nařízení ze dne 28. června 1946, č. 159 Sb., jímž se částečně mění a doplňuje vládní nařízení č. 206/1924 Sb.,
- e) vyhláška ministrů obchodu a železnic ze dne 19. ledna 1896, č. 16 ř. z., o zřízení ministerstva železnic a o vydání nového organizačního statutu pro státní železniční správu,
- f) zákona ze dne 13. května 1943, č. 52 Sl. z., o postátnění tuzemského úseku Košicko-bohumínské dráhy a o likvidaci akc. spol. „Košicko-bohumínská dráha“,
- g) vládního nařízení ze dne 4. července 1939, č. 155 Sl. z., o zřízení Slovenské Dunajplavby, úč. spol.,
- h) vládního nařízení ze dne 21. června 1939, č. 139 Sl. z., o Slovenské letecké společnosti,
- ch) nařízení Slovenské národní rady ze dne 3. července 1945, č. 72 Sb. SNR, o zřízení ředitelství státních drah v Bratislavě a v Košicích.

§ 28.

Účinnost a provedení.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr dopravy se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Petr v. r.

312.

Zákon**ze dne 22. prosince 1948****o organizaci státních lesů a statků.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Oddíl I.**Zřízení a právní povaha.****§ 1.****Zřízení.**

(1) Z dosavadního podniku „Státní lesy a statky“ zřídí vláda nařízením státní lesní a zemědělské podniky ve formě národních podniků (dále jen „podniky“) za tím účelem, aby spravovaly národní lesní a zemědělský majetek s přidruženými závody, zvelebovaly lesní a polní hospodářství ve státě a poskytovaly malým a středním rolníkům podporu a pomoc.

(2) Jiný státní lesní a zemědělský majetek, lesní a zemědělský majetek získaný podle předpisů konfiskačních a podle zákonů o pozemkových reformách a ze zůstatkových podstat zemí, jakož i části majetkových podstat národních podniků, u nichž není národohospodářsky žádoucí, aby jich bylo nadále využito v rámci dosavadního začlenění, může ministr zemědělství v dohodě s ministrem financí a s příslušným ministrem začlenit do podniků zřízených podle tohoto zákona.

(3) Ministr zemědělství může v dohodě s ministrem financí vyjmouti z podniků jednotlivé majetkové části a práva, nepotřebují-li jich podnik nezbytně ke svému provozu, a přenechat je v dohodě s příslušným ministrem k začlenění do podniků, ústavů nebo zařízení, která tomuto ministru přísluší zřizovati, anebo i svazkům lidové správy.

(4) Podniky vstupují v práva a závazky, které patřily do dne zřízení podniků nebo do dne začlenění k převzatým nebo začleněným majetkovým podstatám, pokud ministr zemědělství v dohodě s ministrem financí a věcně příslušným ministrem nestanoví jinak.

(5) Zřizující podniky určí vláda jejich firmu, sídlo a předmět jejich podnikání. Rovněž může nařízením změnit sídlo nebo předmět podnikání podniků, jednotlivé podniky zrušit nebo sloučiti, po případě zříditi nové podniky a určit jim firmu, sídlo a předmět podnikání.

(6) Ministerstvo zemědělství vyhlásí v úředním listě, které majetkové podstaty (odstavec 2) se začleňují do podniků.

(7) Majetek a fondy, určené k sociální, kulturní a zdravotní péči, nesmějí býti odňaty svému určení.

§ 2.**Právní povaha.**

(1) Podniky jsou majetkem státu podle dalších ustanovení. Jsou právními osobami a platí pro ně ustanovení o obchodních plného práva.

(2) Podniky se zapisují jako firma jednotlivce do obchodního (firemního) rejstříku u soudu, vykonávajícího pravomoc ve věcech obchodních, v jehož obvodu má podnik sídlo.

(3) Podniky jsou povinny užívat ve firmě označení „národní podnik“ v nezkráceném znění.

(4) Knihovní soud zapíše přechod vlastnictví a jiných práv k majetkovým podstatám na podnik na jeho návrh s odvoláním na tento zákon. Toto ustanovení platí obdobně o vyznačení přechodu práv v jiných úředních rejstřících a seznamech.

§ 3.**Oprávnění podniků.**

Podniky nepotřebují oprávnění, která by jinak byla nutná k provozování činnosti podle jejich předmětu podnikání podle ustanovení živnostenského řádu (živnostenského zákona) nebo jiných živnostensko-právních předpisů. Podnik oznámí předmět takového podnikání úřadu (§ 145 ž. ř. a § 242 ž. z.), který jej vyznačí ve zvláštním oddílu živnostenského rejstříku. Podrobné předpisy, jakož i v jakém rozsahu platí pro podniky ustanovení živnostenského řádu (živnostenského zákona) ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, může stanovit vláda nařízením.

Oddíl II.**Hospodaření podniků.****§ 4.****Zásady správy a provozu.**

Podniky je vésti podle zásad obchodního podnikání se zřetelem k národohospodářským a správním úkolům jim uloženým tak, aby co nejlépe a nejhospodárněji provozovaly lesní a zemědělskou prvovýrobu, aby přidružené závody zajišťovaly a doplňovaly provoz lesní a

zemědělské prvovýroby a aby podniky byly vzorem pro malé a střední rolníky a poskytovaly jim podporu a pomoc.

§ 5.

Finanční hospodaření.

(1) Jméni podniků se skládá ze jmění kmenového a z rezervního fondu. Podrobnosti upraví organizační statut (§ 15).

(2) O kmenovém jmění podniků, o jejich financování, o platebním styku, o použití čistého zisku, o hrazení ztrát a o peněžní kontrole podniků platí obdobně ustanovení oddílů II až VII zákona ze dne 11. března 1948, č. 51 Sb., o úpravě některých finančních poměrů národních podniků průmyslových a potravinářských. Podrobnosti upraví organizační statut.

(3) Pokud podniky provádějí v zájmu veřejném z příkazu vlády nebo ministra zemědělství investice, dodávky a výkony nebo jiná plnění, které nesouvisí přímo s jejich provozem nebo zatěžují tento provoz neúměrnými výdaji, mají nárok na náhradu nákladů vzniklých jim splněním příkazu. O této náhradě, její výši a způsobu jejího placení rozhodne vláda, která zároveň určí odvětví státní správy, jež náhradu poskytne.

(4) Podniky jsou povinny sestavovati podnikové rozpočty a podle nich hospodařiti.

(5) Stát neručí za závazky podniků.

§ 6.

Ustanovení daňová a poplatková.

Pro podniky platí daňové předpisy o podnicích veřejně účtujících; podniky podléhají poplatkové povinnosti podle poplatkového zákona s jeho změnami a doplňky a od svého zřízení také poplatkovému ekvivalentu podle § 1, odst. 2, písm. a) zákona ze dne 8. dubna 1938, č. 76 Sb., o poplatkovém ekvivalentu, při čemž se však na ně nevztahují ustanovení § 8 a § 17, odst. 1 téhož zákona.

§ 7.

Provozní společenství.

Ministerstvo zemědělství může vyhláškou stanoviti povinnost spolupráce podniků ve věcech společného zájmu a blíže upravit podrobnosti této spolupráce. Obdobně může zajistiti součinnost podniků s úřady a orgány upravujícími pozemkovou držbu a hospodaření na půdě.

Oddíl III.

Správa podniků.

§ 8.

Správní orgány.

(1) Správu podniku obstarává správní sbor s generálním ředitelem, který mu předsedá. Generální ředitel má náměstka, který je místopředsdou správního sboru.

(2) Výkonným orgánem správního sboru a generálního ředitele je ústřední ředitelství, na Slovensku oblastní ředitelství; vedoucí oblastního ředitelství, oblastní ředitel, je zároveň náměstkem generálního ředitele.

(3) Generální ředitel, jeho náměstek a ostatní členové správního sboru, po případě jejich náhradníci, spravují podnik s péčí řádného hospodáře a jsou osobně odpovědní za splnění svých povinností.

(4) Správní sbor činí všechna opatření ve věcech provozu a správy podniku zásadní důležitosti. Podrobnosti o jeho působnosti, složení a jednání upraví organizační statut (§ 15).

§ 9.

Správní sbor.

(1) Správní sbor podniku se skládá z předsedy, místopředsedy, stálého zástupce ministerstva zemědělství, stálého zástupce ministerstva financí, stálého zástupce jednotné odborové organizace a ze 6, 9, 12 nebo 15 dalších členů. Kromě předsedy a místopředsedy má každý člen náhradníka. Stálé zástupce ministerstev zemědělství a financí a jednotné odborové organizace jmenuje příslušný ministr, po případě příslušný orgán jednotné odborové organizace. Ostatní členy správního sboru a jejich náhradníky jmenuje ministr zemědělství, a to:

- a) jednu třetinu členů a jejich náhradníků ze stálých zaměstnanců podniku, kteří mají odborné vědomosti a zkušenosti, po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace a podnikové rady se zřetelem na to, aby byli přiměřeně zastoupeni zaměstnanci ze Slovenska,
- b) zbývající dvě třetiny členů a jejich náhradníků z řad osob, které nejsou zaměstnanci podniku, po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace a se zřetelem na přiměřené zastoupení Slovenska.

(2) Členem správního sboru nebo jeho náhradníkem může býti toliko československý

občan; musí mít politický a hospodářský rozhled a zkušenosti a musí býti státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Člen správního sboru nebo jeho náhradník nesmí provozovati výdělečný podnik, jehož předmět podnikání je v rozporu se zájmy státního podniku, ani nesmí vykonávati jinou funkci nebo činnost, které jsou v rozporu s těmito zájmy.

(4) Členové správních sborů a jejich náhradníci složí do rukou ministra zemědělství slib, že budou svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

(5) Členům správního sboru, po případě jejich náhradníkům, přísluší náhrada hotových výloh spojených s výkonem funkce, a to podle směrnic, jež vydá ministerstvo zemědělství v dohodě s ministerstvem financí; ministerstvo zemědělství může jim v dohodě s ministerstvem financí přiznati odměnu za zvláštní práce nebo za dosažení zvlášť příznivých hospodářských výsledků podniku.

§ 10.

Generální ředitel a jeho náměstek.

(1) Generálního ředitele podniku a jeho náměstka (oblastního ředitele) ustanovuje a odvolává vláda na návrh ministra zemědělství, učiněný po slyšení příslušného orgánu jednotné odborové organizace. Prohlášení, kterým se generální ředitel nebo jeho náměstek vzdává své funkce, bere na vědomí ministr zemědělství, čímž se zánik funkce stává účinným.

(2) Generálním ředitelem a jeho náměstkem může býti toliko československý občan, který má politický a hospodářský rozhled a zkušenosti a je státně spolehlivý a občansky bezúhonný.

(3) Generální ředitel a jeho náměstek nesmějí vykonávati zaměstnání, funkci nebo jinou činnost, která je v rozporu se zájmy podniku, ani nesmějí provozovati jakýkoliv výdělečný podnik, ani se na něm jakkoliv účastniti.

(4) Generální ředitel a jeho náměstek složí do rukou ministra zemědělství slib, že budou svědomitě plniti své povinnosti v souladu se zájmy státu.

(5) Dnem slibu ujímá se generální ředitel (náměstek) své funkce a stává se, pokud jím již nebyl, zaměstnancem podniku; jeho pra-

covní poměr zaniká dnem, kdy byl odvolán, nebo dnem, kdy bylo vzato na vědomí, že se vzdává funkce. Nedošlo-li k zániku pracovního poměru za okolností, pro které by jinak bylo lze pracovní poměr zrušiti předčasně, přísluší generálnímu řediteli (náměstkovi) požitky nejméně po dobu, po kterou by mu náležely, kdyby byl pracovní poměr rozvázan výpovědí.

(6) Na jmenování a odvolání generálního ředitele (náměstka) se nevztahují předpisy o spolurozhodování závodního zastupitelstva zaměstnanců při zařazování zaměstnanců na pracovní místa a o předchozím souhlasu okresního úřadu ochrany práce při sjednání a rozvázání pracovního poměru.

(7) Podnik ohlásí svého generálního ředitele (náměstka) do obchodního (firemního) rejstříku. Generální ředitel (náměstek) se podepíše před soudem nebo pošle svůj podpis v ověřené formě. Za podnik se podepisuje tak, že k vytištěnému nebo kýmkoli napsanému znění firmy podniku připojí generální ředitel (náměstek) svůj podpis.

§ 11.

Pravomoc generálního ředitele (náměstka).

(1) Generální ředitel (náměstek) zastupuje a znamená podnik a činí všechna opatření a rozhodnutí v jeho správě, která nejsou vyhrazena správnímu sboru. Není-li správního sboru nebo není-li schopen se usnášeti, nebo je-li nebezpečí z prodlení, přísluší generálnímu řediteli (námětku), aby činil potřebná opatření; je však povinen podati o nich zprávu správnímu sboru v nejbližší jeho schůzi.

(2) Generální ředitel (náměstek) vykonává usnesení správního sboru. Má-li však za to, že usnesení správního sboru je na újmu zájmům podniku nebo odporuje zákonu, upozorní na to správní sbor, a setrvá-li správní sbor na usnesení při opětovném hlasování podle jmen v téže schůzi, zastaví generální ředitel (náměstek) jeho výkon a podá o tom ihned zprávu ministru zemědělství.

§ 12.

Zastupování před soudy.

Ve věcech, v nichž se podle platných předpisů vyžaduje zastoupení advokátem, zastupuje podnik finanční prokuratura podle zákona ze dne 8. června 1933, č. 97 Sb., o finančních prokuraturách. Podnik se může dáti zastupovati finanční prokuraturou i v jiných věcech v řízení soudním nebo správním.

Oddíl IV.

Zaměstnanci.

§ 13.

Pracovní (služební), mzdové (platové) a pensijní poměry zaměstnanců.

(1) Zaměstnanci u dosavadních podniků a majetkových podstat, z nichž se zřídí podniky podle tohoto zákona, jakož i státní zaměstnanci, kteří budou určeni ke službám v podnicích podle tohoto zákona zřízených, přecházejí do služeb podniku a stávají se jeho zaměstnanci v soukromoprávním pracovním poměru.

(2) Pracovní a mzdové poměry zaměstnanců podniků upraví podniky pracovními a mzdovými řády, jež schválí ministerstvo sociální péče. Pokud tito zaměstnanci byli dosud v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru, upraví vláda nařízením nově jejich pensijní zabezpečení.

(3) Než budou vydány předpisy podle odstavce 2, zůstávají zaměstnanci, kteří byli dosud v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru, nadále vyňati z národního pojištění důchodového a platí pro jejich pensijní zaopatření, jakož i pro jejich pracovní (služební) a mzdové (platové) poměry nadále dosavadní předpisy s výjimkou předpisů o příslušnosti k opatřením o jednotlivých zaměstnancích; tato příslušnost přechází výlučně na správní orgány podniků.

(4) Pensijní zaopatření zaměstnanců dosavadního podniku „Státní lesy a statky“ v pragmatikálním nebo regulovaném služebním poměru, jejichž činný služební poměr skončí před zřízením podniků, a jejich pozůstalých zůstává nedotčeno. Řízení o věcech tohoto zaopatření upraví vláda nařízením; až do jeho vydání platí obdobně ustanovení odstavce 3.

(5) Ministři financí a zemědělství a předseda nejvyššího účetního kontrolního úřadu určí, jakým podílem a způsobem uhradí stát a podniky náklady na úhradu dávek pensijního zaopatření, včetně platů povolených podle volné úvahy, zaměstnanců podniků a jejich pozůstalých, jakož i bývalých zaměstnanců podniku „Státní lesy a statky“ a jejich pozůstalých.

Oddíl V.

Dozor a kontrola.

§ 14.

Dozor nad podniky.

(1) Dozor nad podniky vykonává ministr zemědělství.

(2) Nastanou-li u podniku nepravidelnosti, ohrožující vážně jeho řádný provoz, nebo vyžaduje-li to zájem polního nebo lesního hospodářství, nebo nepůsobí-li příslušné jeho správní orgány, učiní ministr zemědělství vhodná opatření.

(3) Podniky podléhají kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl VI.

Závěrečná ustanovení.

§ 15.

Organizační statuty.

Vláda vydá nařízením organizační statuty podniků, v nichž blíže upraví jejich organizaci a působnost jejich orgánů, při čemž zejména

- upraví užívání státních znaků, symbolů, stejnokrojů a služebních odznaků v provozu podniků,
- upraví zeizování a zatěžování nemovitostí,
- vydá podrobnější předpisy o hospodaření, o opatrování úvěrů, zřizování fondů a jejich dotaci, rozdělení zisku a o způsobu úhrady ztráty.

§ 16.

Poplatkové osvobození.

Písemnosti a úřední úkony, jichž je třeba k provedení §§ 1 a 2, jsou osvobozeny od poplatků.

§ 17.

Derogační ustanovení.

Počátečním dnem účinnosti tohoto zákona zrušují se všechny předpisy odporující tomuto zákonu, zejména

- ustanovení § 1 vládního nařízení ze dne 25. září 1924, č. 206 Sb., kterým se provádí zákon o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plnit úkoly správní, pokud se za podnik spravovaný podle zásad obchodního hospodaření prohlašuje podnik „Státní lesy a statky“;

- b) vládní nařízení ze dne 8. ledna 1946, č. 10 Sb., pokud se za podnik spravovaný podle zásad obchodního hospodaření prohlašuje podnik „Státní pokusné statky výzkumných ústavů zemědělských“,
- c) vládní nařízení ze dne 5. března 1948, č. 25 Sb., kterým se slučují podniky „Státní lesy a statky“, „Státní statky“ a „Státní lesy“.

§ 18.

Účinnost a provádění zákona.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede jej ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Šuriš v. r.

313.

Zákon

ze dne 21. prosince 1948

o vázaných stavebninách a jejich přidělu.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Vázané stavebniny.

(1) Vázanými stavebninami, tvořícími stavební kontingent podle tohoto zákona (§ 2, odst. 1), jsou hmoty a výrobky určené k vestavění a k provádění stavebních prací a k pomocným pracím stavebním, nebo potřebné k provádění řemeslných prací pro stavebnictví, které za takové prohlásí ministerstva průmyslu, vnitřního obchodu a techniky a, pokud jde o dřevo, též ministerstvo zemědělství vyhláškou v úředním listu.

(2) Způsobem uvedeným v odstavci 1 lze vázanost stavebnin též omezit nebo zrušit.

(3) Vázaných stavebnin lze nabýti jen, byly-li přiděleny příslušným úřadem nebo orgánem.

§ 2.

Stavební kontingent.

(1) Stavební kontingent tvoří hmoty a výrobky, které budou podle § 1 prohlášeny za vázané stavebniny.

(2) Stavební kontingent se dělí na:

- a) kontingent pro stavební výrobu a
- b) kontingent pro udržování staveb.

(3) Generální sekretariát Hospodářské rady (§ 5 dekretu presidenta republiky ze dne 25. srpna 1945, č. 63 Sb., o Hospodářské radě) určuje stavební kontingent ve vhodných obdobích, zpravidla čtvrtletních (kontingentní období), podle skutečného stavu výroby vázaných stavebnin a případného dovozu, přihlížející k prováděcím plánům jednotného hospodářského plánu. Vázané stavebniny, tvořící stavební kontingent, odevzdá ministerstvo průmyslu a, pokud jde o dřevo, ministerstvo zemědělství ministerstvu techniky.

(4) Stavební kontingent spravuje ministerstvo techniky. Ministr techniky odpovídá za hospodárné využití vázaných stavebnin a za to, že jich bude použito k řádnému splnění úkolů prováděcích plánů stavební výroby.

§ 3.

Kontingent pro stavební výrobu.

(1) Kontingent pro stavební výrobu rozděluje ministerstvo techniky v dohodě s generálním sekretariátem Hospodářské rady a za účasti dotčených ministerstev a zástupců svazků lidové správy, které určí ministerstvo vnitřní, na dílel kontingenty pro jednotlivé obory stavební výroby, a to podle podílů jejich výrobních plánů v prováděcím plánu stavební výroby. Obory stavební výroby jsou:

1. stavební výroba prováděná československými stavebními závody, národními podnikem,
2. stavební výroba prováděná jinými národními podniky,
3. stavební výroba prováděná státní správou,
4. stavební výroba prováděná komunálními stavebními podniky,
5. stavební výroba prováděná družstevními stavebními podniky,
6. stavební výroba prováděná soukromými stavebními podniky.

(2) Ministerstvo techniky může v dohodě s generálním sekretariátem Hospodářské rady a za účasti dotčených ministerstev a zástupců svazků lidové správy, které určí ministerstvo vnitra, činit přesuny v těchto dílčích kontingentech, potřebné k řádnému splnění úkolů prováděcích plánů stavební výroby.

(3) Ministr techniky může nařízením v dohodě se zúčastněnými ministry přenést správu dílčích kontingentů pro jednotlivé obory stavební výroby a pro jednotlivá území na jiné úřady nebo orgány a určit rozsah jejich oprávnění a způsob správy dílčích kontingentů.

(4) Ministerstvo techniky dohlíží na to, aby dílčích kontingentů pro jednotlivé obory stavební výroby bylo použito ve shodě s prováděcími plány stavební výroby. Správci dílčích kontingentů, určených podle odstavce 3, jsou povinni řídit se příkazy a směrnicemi ministerstva techniky a podávat po uplynutí kontingentních období tomuto ministerstvu vyúčtování rozdělených dílčích kontingentů k provedení kontroly a porovnání s prováděcím plánem dotčeného oboru stavební výroby.

§ 4.

Kontingent pro udržování staveb.

(1) Kontingent pro udržování staveb rozděluje ministerstvo techniky v dohodě s generálním sekretariátem Hospodářské rady a za účasti dotčených ministerstev a zástupců svazků lidové správy, které určí ministerstvo vnitra, na dílčí kontingenty pro udržování staveb:

1. dopravních,
2. poštovních,
3. vojenských,
4. průmyslových,
5. zemědělských,
6. obchodních,
7. zdravotnických,
8. pro účely sociální péče,
9. ostatních.

(2) Ustanovení § 3, odst. 2 až 4 platí obdobně o kontingentu pro udržování staveb.

Přidělování a používání vázaných stavebnin.

§ 5.

(1) Na přiděl vázaných stavebnin není právního nároku.

(2) Vázané stavebniny se přidělují zpravidla stavebnímu podniku. Výjimky může stanovit ministr techniky nařízením.

(3) Z kontingentu pro stavební výrobu lze vázané stavebniny přidělit jen na stavby zařazené v prováděcích plánech stavební výroby.

(4) Proti rozhodnutí o přidělu vázaných stavebnin není opravného prostředku.

(5) Vázaných stavebnin smí být použito jedině pro stavbu, pro kterou byly přiděleny; nebylo-li jich z jakýchkoli důvodů použito pro tuto stavbu, musí je přidělec neprodleně hlásit úřadu (orgánu), který mu je přidělil, a nakládati s nimi podle jeho pokynů. Uložil-li tento úřad (orgán) přidělec, aby je postoupil jiné osobě, určí zároveň náhradu podle cenových předpisů.

(6) Příslušnost k přidělování vázaných stavebnin a postup při něm upraví ministr techniky nařízením, při čemž může pro jednotlivá území stanovit zvláštní úpravu.

§ 6.

Na správnost přidělování vázaných stavebnin a používání přidělených vázaných stavebnin dozírá ministerstvo techniky.

§ 7.

Pokud je ke stavbě třeba povolení podle zvláštních předpisů (na př. stavebních, vodních, železničních, báňských), provede úřad, který povolení udělil, zároveň s kolaudací podle těchto předpisů kontrolu správného a účelného použití vázaných stavebnin. Přidělec je povinen předložit potřebné výkazy a výpočty o použitých vázaných stavebninách.

§ 8.

Trestní ustanovení.

(1) Jednání a opominutí přičinící se ustanovením tohoto zákona anebo předpisů vydaných podle něho se trestají, pokud nejde o čin soudně trestný, jako správní přestupek pokutou do 500.000 Kčs nebo vězením (uzamčením) do 6 měsíců nebo oběma těmito tresty.

(2) Zároveň s pokutou se vyměří pro případ nedobytnosti náhradní trest vězení (uzamčení) podle míry zavinění do 6 měsíců. Byl-li vedle pokuty uložen trest na svobodě, nesmí spolu s náhradním trestem vězení (uzamčení) přesahovati 6 měsíců. Při opětovném potrestání osoby oprávněné vésti nebo podnikati stavbu nebo potvrzovati správnost technických výpočtů a plánů může býti mimo to vyslovena ztráta jejího oprávnění na určitou dobu nebo navždy.

Závěrečná ustanovení.

§ 9.

Zrušují se všechny dosavadní předpisy o přidělu vázaných stavebnin, pokud odporují tomuto zákonu, zejména:

zákon ze dne 7. května 1946, č. 107 Sb., o úpravě stavební činnosti a přidělu stavebních hmot,

ustanovení § 16 zákona ze dne 7. března 1947, č. 42 Sb., o některých opatřeních ve stavebnictví souvisejících s dvouletým hospodářským plánem, ve znění zákona č. 177/1948 Sb.,

ustanovení § 4, odst. 2, písm. c) zákona ze dne 12. dubna 1946, č. 86 Sb., o stavební obnově, ve znění zákona ze dne 12. června 1947, č. 115 Sb.,

vládní nařízení ze dne 7. června 1946, č. 151 Sb., o uvolnění některých stavebních hmot,

vládní nařízení ze dne 1. července 1947, č. 122 Sb., o uvolnění pálené krytiny (tašek).

§ 10.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej ministři techniky, průmyslu, vnitřního obchodu a zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Kliment v. r.

Krajčír v. r.

Řuriš v. r.

314.

Vládní nařízení

ze dne 14. prosince 1948

o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání.

Vláda republiky Československé nařizuje se souhlasem presidenta republiky podle § 42, odst. 1 zákona ze dne 27. října 1948, č. 241 Sb., o pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky (zákon o pětiletém plánu):

Čl. I.

Ustanovení §§ 1 až 9 vládního nařízení ze dne 13. ledna 1943, č. 14 Sb., o dočasných omezeních v živnostenském a jiném výdělečném podnikání, ve znění vyplývajícím z nynějšího právního stavu, platí přiměřeně do 31. prosince 1949.

Čl. II.

Úřady a orgány veřejné správy provádějící ustanovení uvedená v čl. I jsou povinny dbáti cílů a úkolů, které stanoví zákon o pětiletém plánu a předpisy vydané podle něho.

Čl. III.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949 a platí v českých zemích; provedou je všichni členové vlády.

Gottwald v. r.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Ševčík v. r.

Dr. Clementis v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Kliment v. r.

Řuriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.

315.**Vládní nařízení****ze dne 30. prosince 1948.****jímž se zřizují státní lesní a zemědělské podniky ve formě národních podniků.**

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 1, odst. 1 zákona ze dne 22. prosince 1948, č. 312 Sb., o organizaci státních lesů a statků:

§ 1.**Zřízení podniků.**

Dnem 1. ledna 1949 se zřizují tyto státní lesní a zemědělské podniky ve formě národních podniků (dále jen „podniky“):

1. Československé státní lesy, národní podnik, se sídlem v Praze,
2. Československé státní statky, národní podnik, se sídlem v Praze.

§ 2.**Majetková podstata.**

Majetkovou podstatu podniků tvoří majetkové podstaty dosavadního podniku Státní lesy a statky; ministr zemědělství určí, které části těchto majetkových podstat případnou jednotlivým podnikům.

§ 3.**Předmět podnikání.**

(1) Československé státní lesy, národní podnik, provozuje lesní hospodářství a přidružené závody lesní k zužitkování lesní výroby a podstaty půdy vyjma vyhrazené nerosty.

(2) Československé státní statky, národní podnik, provozuje poľní a rybníční hospodářství a přidružené závody k statkovému zužitkování rostlinné a živočišné výroby a podstaty půdy vyjma vyhrazené nerosty.

(3) Podniky mohou vykonávat nebo obstarávat samostatně všechny práce a pomocné úkony, jež slouží úkolům podle odstavců 1 a 2, jakož i vyvíjet činnosti, jež souvisí s jejich provozem.

§ 4.**Závěrečné ustanovení.**

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr zemědělství v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Duriš v. r.

316.**Vládní nařízení****ze dne 21. prosince 1948.****kterým se upravují právní poměry Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky.**

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 1, odst. 4 a § 9, odst. 1 a 3 zákona ze dne 2. prosince 1948, č. 278 Sb., o Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky (dále jen „zákon“):

Hlava první.**Stanovy Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky.****Oddíl I.****Ustanovení základní.****§ 1.**

(1) Firma Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky (dále jen „Ústředí“) zní:

„Ústředí pro hospodaření se zemědělskými výrobky, zapsané společenstvo s ručením omezeným“.

(2) Sídlem Ústředí je Praha; Ústředí může zřídit potřebný počet odštěpných závodů.

§ 2.**Ústředí přísluší:**

1. výhradní právo vykupovati zemědělské výrobky od pěstitelů a chovatelů, od jiných osob, které jich nabyly od pěstitelů nebo chovatelů ke splnění závazků (propachtovatelů, zaměstnanců, výměnkářů), jakož i od dovozců, a právo je zcizovati na vnitřním trhu,

2. řídit po stránce hospodářské výkup, skladování, opracování, zpracování, oběh a rozdělování zemědělských výrobků v rozsahu a způsobem, které stanoví ministerstvo výživy, pokud jde o krmiva, ministerstvo výživy v dohodě s ministerstvem zemědělství, a pokud jde o osiva, semena, sádky a užitková zvířata, ministerstvo zemědělství,

3. spolupůsobiti při plánování výroby a spotřeby, při tvorbě cen zemědělských výrobků, při plánování a provádění jejich dovozu a vývozu,

4. nakupovati a prodávati na vnitřním trhu potřeby pro provoz a udržování zemědělských závodů, jakož i podniků členů Ústředí v rozsahu stanoveném ministerstvem vnitřního obchodu v dohodě s ministerstvy výživy a zemědělství,

5. prováděti výrobní a distribuční činnost v rozsahu vyplývajícím z ustanovení § 11, odst. 1 zákona,

6. vyvíjeti činnost podle pověření uvedeného v § 3, odst. 3 zákona.

§ 3.

Ústředí je povinno vykoupiti nebo zajistiti výkup zemědělských výrobků, na něž se vztahuje jeho působnost, pokud

a) je zemědělci vyrobí v rámci jednotného hospodářského plánu,

b) je zemědělci nabídnou Ústředí nebo osobám, které Ústředí výkupem pověří,

c) množství nabídnuté podle písm. b) odpovídá rozsahem smlouvám o pěstování a dovozu a povinností uloženým opatřeními v řízení vyživovacího hospodářství (t. zv. kontingenty),

d) jsou splněny podmínky stanovené pro jejich dodávku.

Oddíl II.

Členství.

§ 4.

Členy Ústředí se mohou státi družstva, národní podniky, komunální podniky a jiné právnické osoby, jejichž činnost spadá do působnosti Ústředí nebo má k ní vztah.

§ 5.

(1) Osoby, jež jsou členy útvarů uvedených v § 11, odst. 1, č. 1 až 12 zákona, pokud jsou u nich splněny podmínky uvedené v § 4, nabývají členství bez členské přihlášky dnem, kdy příslušný útvar vplyne do Ústředí. Představenstvo zjistí nejpozději do tří měsíců od tohoto vplynutí, které osoby se takto staly členy Ústředí, a zpraví je o tom; rovněž zpraví členy útvarů uvedených v § 11, odst. 1, č. 1 až 12 zákona, o nichž má za to, že podmínky uvedené v § 4 nesplňují.

(2) Osoby, jež nenabývají členství již podle odstavce 1, mohou se o ně ucházeti písemnou přihláškou, jsou-li u nich splněny podmínky uvedené v § 4. Rozhodnutí o členské přihlášce přísluší představenstvu. Nehodlá-li představenstvo přihlášce vyhověti, podá o tom zprávu ministerstvu výživy. Jakmile ministerstvo výživy, rozhodujíc v dohodě s ministerstvem zemědělství podle § 6, odst. 2 zákona, představenstvu písemně sdělí souhlas k odmítnutí uchazeče o členství, zpraví ho představenstvo o odmítnutí.

§ 6.

Členové Ústředí jsou povinni

a) upsati a splatiti nejméně jeden závodní podíl (§ 8, odst. 1); členská družstva jsou povinna upsati a splatiti jeden závodní podíl za každých i započatých pět set svých členů,

b) plniti členské povinnosti plynoucí ze zákona a z těchto stanov,

c) podporovati Ústředí při plnění jeho úkolů (§ 3).

§ 7.

Členové Ústředí jsou oprávněni

a) účastniti se svými zástupci valných hromad a vykonávati v nich členská práva,

b) užívati společných zařízení určených k podpoře hospodářské činnosti členů způsobem stanoveným organizačním řádem.

§ 8.

(1) Závodní podíl činí 5.000 Kčs a je nedělitelný.

(2) U členů, kteří nabyli členství podle § 5, odst. 1, se považuje povinnost uvedená v § 6, písm. a) za splněnou do dne provedení konečného zjištění výše nároků jim vznikajících podle § 12, odst. 2, věty první zákona.

(3) Osoby uvedené v § 5, odst. 2 jsou povinny zaplatiti částku odpovídající jejich upsaným závodním podílům zároveň s členskou přihláškou.

(4) Vznikne-li povinnost upsati a splatiti další členské podíly podle § 6, písm. a) po dni, kdy bylo nabyto členství, nebo po dni, kdy byla podána členská přihláška, jest člen povinen splatiti odpovídající částku do 30 dnů ode dne, kdy vznikla jeho povinnost.

(5) Hodlá-li některý člen upsati větší počet závodních podílů, než je povinen podle § 6, písm. a), musí písemně žádati za souhlas představenstva. Vyhoví-li představenstvo žádosti, je člen povinen zaplatiti částku odpovídající dalším upisovaným podílům do 30 dnů ode dne, kdy byl zpraven o rozhodnutí představenstva.

§ 9.

(1) Členství zaniká

a) výpovědí členství (výpovědí všech závodních podílů),

b) převodem všech závodních podílů na jiného člena,

c) vyloučením,

d) zrušením družstva, národního podniku nebo jiné právnické osoby, jež jsou členy.

(2) Člen může vypovědět svůj závodní podíl písemně nejméně tři měsíce před koncem hospodářského roku. Členství zaniká uplynutím hospodářského roku.

(3) Převod závodních podílů s člena na člena je možný jen se svolením představenstva a uskutečňuje se ke dni, který je v tomto svolení označen.

§ 10.

(1) Důvodem vyloučení členů jest.

- a) neplnění povinností uložených stanovami,
- b) provozování činnosti, která Ústředí poškozuje,
- c) nesplacení závodních podílů ve stanovené lhůtě (§ 8),
- d) ztráta práva nakládati s vlastním jménem,
- e) ztráta podmínek pro členství.

(2) Vyloučení se děje usnesením představenstva. Je-li dán důvod k vyloučení podle odstavce 1, písm. a) až c), dá představenstvo před usnesením o vyloučení členu výstrahu a poskytne mu přiměřenou lhůtu k nápravě závadného stavu. Dojde-li k nápravě, bude od vyloučení upuštěno.

(3) Představenstvo si před rozhodnutím o vyloučení podle odstavce 1, písm. e) vyžádá pokyn ministerstva výživy a odloží rozhodnutí ve věci až do doby, kdy dojde.

(4) Představenstvo zpraví člena písemně o vyloučení s udáním důvodů. Mimo případ uvedený v odstavci 1, písm. e) má vyloučený právo podat do jednoho měsíce od doručení tohoto vyrozumění odvolání k valné hromadě. O tomto odvolání rozhodne nejbližší řádná valná hromada.

§ 11.

(1) Ústředí vyplatí osobě, jejíž členství zaniklo, částku, která se rovná hodnotě její podílové účasti, zjištěné podle poslední účetní závěrky, po případné snížení podle dalších ustanovení (podílovou pohledávku), pokud se podíl nepřevádí na jiného člena. Jiných nároků vůči Ústředí z důvodů svého členství bývalý člen nemá.

(2) Vykazuje-li účetní závěrka účetního roku, v němž zaniklo členství, ztrátu zmíněnou v § 40, odst. 1, písm. b), jež není kryta rezervním fondem, sníží se podílová pohledávka o její poměrnou část připadající na závodní podíl. Nevyporádané závazky člena se zúčtují na vyplácenou podílovou pohledávku.

(3) Podílová pohledávka je splatná koncem účetního roku následujícího po roce, jímž členství zaniklo. Podílová pohledávka se neúrokuje.

(4) Podílové pohledávky nevybrané do tří roků po dni splatnosti připadají rezervnímu fondu.

(5) Ustanovení odstavců 1 až 4 platí obdobně pro výpověď jednotlivých závodních podílů.

§ 12.

(1) Ústředí jest povinno vésti rejstřík členů podle § 14 zákona ze dne 9. dubna 1873, č. 70 ř. z., o výdělkových a hospodářských společenstvech, a vyznačí v něm u každého člena také jeho sídlo.

(2) Vyhlášky a oznámení Ústředí se uveřejňují v úředním listě.

Oddíl III.

Orgány Ústředí.

§ 13.

Správními orgány Ústředí jsou předseda a dva místopředsedové, představenstvo, dozorčí rada a valná hromada.

§ 14

Předseda.

(1) Předsedu a dva místopředsedy jmenuje a odvolává vláda na společný návrh ministrů výživy a zemědělství. Prohlášení, jímž se předseda (místopředseda) vzdává své funkce, bere na vědomost vláda, čímž jeho funkce zaniká.

(2) Předseda zastupuje Ústředí navenek a spravuje jeho záležitosti, pokud nejde o činnost patřící podle těchto stanov do oboru působnosti jiných orgánů. Je-li nebezpečí z prodlení, může předseda učiniti naléhavá opatření i ve věcech, jež podle těchto stanov patří do oboru působnosti jiných orgánů Ústředí; jest však povinen o tom neprodleně zpravit příslušný orgán. Za Ústředí podepisuje předseda tak, že k firmě Ústředí připojí svůj vlastnoruční podpis.

(3) Předseda svolává a řídí schůze představenstva, společné schůze představenstva a dozorčí rady a valné hromady.

(4) Vedle působnosti uvedené v odstavci 2 přísluší předsedovi výkon působnosti svěřené Ústředí podle § 3, odst. 1, písm. b) a c) a § 4, odst. 1 zákona.

(5) Místopředsedové zastupují předsedu v pořadí stanoveném při jejich jmenování; je-li předseda Čech, jest prvním místopředsedou Slovák, a naopak.

(6) Předseda a místopředsedové vykonají do rukou ministra výživy slib, že budou řádně plnit své funkce. Předsedovi a místopředsedům přísluší za výkon funkce plat, jehož výši stanoví vláda na návrh ministra výživy učiněný v dohodě s ministrem zemědělství.

(7) Ministerstvo výživy může předsedu zmocnit, aby přenesl výkon své působnosti podle odstavce 4 na jednotlivé vedoucí úředníky Ústředí.

Představenstvo.

§ 15.

(1) Představenstvo má včetně předsedy a dvou místopředsedů třicet členů, z toho devět členů ze Slovenska. Třináct členů jmenuje a odvolává vláda na společný návrh ministrů výživy a zemědělství učiněný po slyšení Ústřední rady zemědělců republiky Československé a jednotné odborové organizace. Čtrnáct členů volí valná hromada ze svého středu. Dokud nebude provedena volba prvních členů představenstva valnou hromadou, jmenuje a odvolává tyto členy vláda na návrh Ústřední rady družstev. Do šesti měsíců po zahájení činnosti Ústředí svolá předseda první valnou hromadu k volbě čtrnácti členů představenstva. Dnem následujícím po zvolení nastupují takto zvolení členové představenstva na místa členů jmenovaných vládou podle ustanovení věty čtvrté.

(2) Členem představenstva může být jen svéprávný československý občan, který má na území republiky své řádné bydliště a je státně spolehlivý a zachovalý. Členem představenstva nemůže být zvolen ani jmenován, kdo

a) ztratil právo nakládati s vlastním jměním, ani ten, na jehož žádost se provádí vyrovnávací řízení, pokud nebylo prohlášeno za skončené,

b) kdo byl odsouzen pravoplatným rozsudkem, který má v zápětí ztrátu volebního práva, po dobu této ztráty,

c) člen závodního zastupitelstva zaměstnanců Ústředí,

d) člen dozorcí rady Ústředí.

(3) Funkční období členů představenstva trvá jeden rok.

(4) Představenstvo jest způsobilé se usnášeti, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jeho členů a k přítomnosti předsedy nebo místopředsedy. K platnému usnesení dochází, vyslovuje-li se pro návrh většina přítomných; při rovnosti hlasů platí za přijatý návrh, pro který hlasoval předseda. Předseda hlasuje naposledy.

(5) S výjimkou předsedy a obou místopředsedů má každý člen představenstva náhradníka, který se jmenuje nebo volí stejným způsobem jako člen. O náhradnících platí ustanovení odstavců 1 až 4. Nemůže-li člen představenstva vykonávat svou funkci, povolá se místo něho náhradník pro něho zřízený. Poklesne-li počet členů představenstva přesto, že byli povoláni náhradníci, pod počet stanovený v odstavci 1, podá o tom předseda Ústředí bezodkladně zprávu ministru výživy, který učiní potřebné zatímní opatření podle § 10, odst. 1 zákona.

§ 16.

(1) Představenstvu přísluší jednati a usnášeti se

a) o přijímání a vylučování členů a o věcech týkajících se upisování, splácení a převádění závodních podílů,

b) o jmenování vedoucích úředníků Ústředí a o osobních věcech těchto úředníků,

c) o vydání služebních řádů pro zaměstnance Ústředí podle § 13, odst. 2 zákona a o všeobecných směrnicích pro vyřizování osobních záležitostí,

d) o udělování a odvolávání prokury a obchodních plných mocí zaměstnancům,

e) o investičním programu a jeho úhradě,

f) o zřizování a organizaci vlastních zařízení, jejichž prostřednictvím Ústředí vyvíjí svou činnost (§ 1, odst. 3 zákona),

g) o směrnicích pro provádění výkupu a distribuce zemědělských výrobků po stránce organizační, obchodní a finanční,

h) o ustanovení zmocněnce pro krajské shromáždění členů (§ 23),

ch) o zprávě předsedy o činnosti Ústředí.

(2) Každý člen představenstva jest povinen plnit své povinnosti s péčí řádného hospodáře. O činnosti představenstva předkládá předseda zprávu valné hromadě.

(3) K uzavření právního jednání mezi Ústředím a členem představenstva jest třeba předchozího souhlasu společné schůze představenstva a dozorcí rady [§ 19, odst. 4, § 20, odst. 1, písm. c)].

(4) Členové představenstva mají nárok na náhradu nutných a účelných výdajů učiněných v souvislosti s výkonem funkce.

(5) Členové představenstva nemohou být současně členy dozorcí rady.

(6) Členy představenstva propouští z odpovědnosti ministr výživy.

(7) Povinnosti a práva členů představenstva blíže upraví organizační řád.

(8) Ustanovení předcházejících odstavců platí také pro náhradníky.

§ 17.

(1) Schůze představenstva se konají podle potřeby, zpravidla jednou za dva měsíce. Předseda jest povinen schůzi svolati také tehdy, požádá-li o to nejméně deset členů představenstva a dozorčí rady nebo nejméně deset členů kteréhokoli z těchto orgánů, nebo usnese-li se na tom představenstvo nebo dozorčí rada v předcházející schůzi, nebo požádá-li o to ministerstvo výživy.

(2) O jednání představenstva jest sepsati zápis obsahující zjištění, zda jest představenstvo schopno se usnášeti, pořad jednání a podstatné body průběhu jednání, přijatá usnesení a přesné údaje o výsledcích hlasování. Jako přílohu k zápisu jest připojiti listinu přítomných. Zápis podepisují předseda a úředník Ústředí k vedení zápisu předsedou určený. Na žádost budiž v zápise zaznamenáno i odchýlné mínění menšiny.

Dozorčí rada.

§ 18.

(1) Dozorčí rada má včetně předsedy patnáct členů, z toho pět členů ze Slovenska. Osm členů včetně předsedy jmenuje a odvolává vláda na společný návrh ministrů výživy a zemědělství, sedm členů volí valná hromada ze svého středu. Do dne následujícího po zvolení sedmi členů první dozorčí rady první valnou hromadou vykonávají členové jmenovaní vládou podle předcházející věty zatímtné funkci dozorčí rady. Členem (náhradníkem) dozorčí rady nemůže býti zvolen ani jmenován člen (náhradník) představenstva Ústředí, pokud jeho funkce trvá. Schůze dozorčí rady svolává a řídí její předseda.

(2) O dozorčí radě platí jinak obdobně ustanovení § 15, odst. 2, písm. a) až c), odst. 3, 4 a 5, § 16, odst. 2 až 8 a § 17.

§ 19.

(1) Dozorčí rada dohlíží na vedení Ústředí ve všech oborech jeho činnosti. Za tím účelem může zejména

a) nahlížeti do obchodních knih a písemností Ústředí a žádati od jeho představenstva a úředníků informace a vysvětlivky,

b) zjišťovati stav jeho hospodářství,

c) navrhnouti ministru výživy, aby učinil opatření podle § 10, odst. 1 zákona.

(2) O provedené dohlídce musí býti sepsán protokol podepsaný členy dozorčí rady, kteří ji provedli.

(3) Dozorčí rada zkoumá účetní závěrku za uplynulý účetní rok a návrh podnikového rozpočtu pro příští rozpočetní období.

(4) Dozorčí rada zastupuje Ústředí při uzavírání právních jednání s předsedou, některým z místopředsedů nebo členem (náhradníkem) představenstva a při soudních sporech proti nim.

Společná schůze představenstva a dozorčí rady.

§ 20.

(1) Společné schůzi představenstva a dozorčí rady přísluší jednati a usnášeti se

a) o návrzích pro valnou hromadu,

b) o opatřeních, jež jest učiniti v důsledku kontroly hospodářství Ústředí provedené nejvyšším účetním kontrolním úřadem nebo dozorčími úřady, jakož i o výsledku kontroly provedené dozorčí radou,

c) o udělování souhlasu k uzavření právních jednání Ústředí s předsedou, místopředsedy, členy (náhradníky) představenstva nebo dozorčí rady nebo prokuristou nebo obchodním zmocněncem,

d) o podnikovém rozpočtu,

e) o účetní závěrce,

f) o přidělech bilančních přebytků rezervnímu fondu a odvedení nevyčerpaného zbytku státní pokladně,

g) o přípustnosti zúročení závodních podílů (§ 39, odst. 2),

h) o způsobu úhrady bilančních ztrát,

ch) o věcech předložených představenstvem nebo dozorčí radou.

(2) Usnesení o věcech uvedených v odstavci 1, písm. d) až h) vyžadují ke své platnosti schválení ministerstva výživy, udělené v dohodě s ministerstvem financí.

(3) Společná schůze představenstva a dozorčí rady stanoví zásadní směrnice pro činnost Ústředí ve věcech, jež mají býti upraveny organizačním řádem do doby, dokud se tak nestane.

§ 21.

(1) Společnou schůzi představenstva a dozorčí rady svolává předseda Ústředí zpravidla jednou za dva měsíce. Je povinen ji svolati

také, požádá-li o to nejméně patnáct členů představenstva nebo nejméně osm členů dozorčí rady nebo nejméně patnáct členů obou těchto orgánů. Ustanovení o svolávání, jednání a usnášení představenstva platí obdobně i pro společnou schůzi představenstva a dozorčí rady, při čemž k platnosti usnesení je třeba přítomnosti nejméně poloviny členů každého z obou sborů a nadpoloviční většiny přítomných členů každého z nich.

(2) O každé schůzi jest sepsati zápis, který podepisují předseda, zapisovatel a jeden člen představenstva a jeden člen dozorčí rady. O zápisu platí jinak obdobně ustanovení § 17, odstavec 2.

Valná hromada.

§ 22.

Valné hromadě přísluší jednati a usnáseti se

- a) o podnětech na změnu stanov,
- b) o organizačním řádu,
- c) o volbě členů (náhradníků) představenstva a dozorčí rady,
- d) o žádosti, aby vládou jmenovaný člen (náhradník) představenstva nebo dozorčí rady byl z funkce odvolán,
- e) o odvoláních proti rozhodnutí o vyloučení členů (§ 10),
- f) o zprávě předsedy o činnosti orgánů Ústředí,
- g) o iniciativních návrzích na zlepšení a zkonání organizace Ústředí a jeho činnosti.

§ 23.

(1) Valnou hromadu tvoří zástupci vysílání členy Ústředí (§ 7, odst. 6 zákona). Zástupci členů, kteří se účastní valné hromady (dále jen „delegáti“) se volí na krajských shromážděních členů.

(2) Představenstvo sestaví na podkladě údajů o sídle členů uvedených v rejstříku členů (§ 12) pro každý kraj krajský seznam členů. Představenstvo ustanoví pro každý kraj zmocněnce, který svolá každoročně před konáním valné hromady krajské shromáždění členů (dále jen „shromáždění“) doporučenými dopisy všem členům uvedeným v příslušném krajského seznamu. Dopisy musí být odeslány nejméně osm dnů před konáním shromáždění a musí v nich být uvedeny místo a hodina konání shromáždění.

(3) Jednání shromáždění řídí zmocněnec Ústředí. Na shromáždění se může každý člen dáti zastupovati jen jedním zástupcem vyká-

zaným písemnou plnou mocí. Shromáždění jest způsobilé se usnáseti, je-li zastoupena nejméně polovina členů uvedených v příslušném krajském seznamu. Nedostaví-li se na shromáždění předepsaný počet zástupců členů, může se o hodinu později na téže místě a s týmž pořadem jednání konati druhé shromáždění, které je způsobilé se usnáseti bez ohledu na počet zastoupených členů, pokud to bylo uvedeno výslovně v předepsaném oznámení o svolání shromáždění. Shromáždění se usnáší prostou většinou hlasů. Hlasuje se zvednutím ruky, pokud se shromáždění neusnese, že se má hlasovat lístky. Zmocněnec Ústředí nehlasuje. V případě rovnosti hlasů rozhoduje los. Každý člen má při hlasování jeden hlas bez zřetele na počet svých podílů.

(4) Shromáždění volí na každých i započatých deset členů Ústředí uvedených v příslušném krajském seznamu po jednom delegátu a jeho náhradníku. Zvolení jsou ti kandidáti, kteří na sebe soustředili prostou většinu hlasů.

(5) O konání shromáždění jest sepsati zápis obsahující zjištění, že shromáždění jest schopno se usnáseti, pořad jednání, podstatné body jeho průběhu, přijatá usnesení a údaje o výsledcích hlasování. Jako přílohu jest k zápisu připojití listinu přítomných. Zápis podepisují zmocněnec Ústředí a dva ověřovatelé zvolení shromážděním. Zápis odevzdá zmocněnec neprodleně předsedovi. Shromáždění se mohou účastniti zástupcové příslušných složek organizací zemědělců a družstev. Zmocněnec Ústředí, který volbu řídil, vydá neprodleně po skončení shromáždění zvoleným osobám potvrzení o tom, že byly zvoleny delegáty (náhradníky). Tímto potvrzením se vykazují na valné hromadě.

(6) Zvolení delegáti (náhradníci) vykonávají svou funkci na valné hromadě osobně a nemohou se dáti zastupovati. Zvolení delegáti a náhradníci musí být zpraveni o době a místě konání valné hromady doporučenými dopisy nebo jiným způsobem umožňujícím zjištění, že se tak stalo. V případě, že se delegát do valné hromady v předepsanou dobu nedostaví, bude představenstvem za něho povolán náhradník, pokud se do valné hromady dostavil. Jinak se náhradníci nemohou účastniti jednání a usnášení valné hromady.

§ 24.

Řádná valná hromada se kona do osmi měsíců po ukončení účetního roku. Mimořádná valná hromada musí být svolána bezodkladně, navrhne-li to písemně s udáním důvodů a účelu alespoň jedna desetina všech členů Ústředí nebo nařídí-li to ministr výživy.

§ 25.

(1) Konání valné hromady budíž oznámeno nejméně osm dní předem v Úředním listě.

(2) Pozvání k valné hromadě musí obsahovati údaje o místu a době konání a o pořadu jednání. Návrhy členů, jež mají být na pořadu jednání, musí býti podány do čtyř měsíců po uplynutí hospodářského roku. K takto podaným návrhům musí být přihlédnuto, jsou-li podporovány nejméně deseti členy. Pozvání musí obsahovati upozornění o možnosti konání druhé valné hromady (§ 27). Každý člen má právo, aby během posledních osmi dnů před konáním valné hromady nahlédl v obchodních místnostech Ústředí do písemných podkladů pro jednání valné hromady a učinil si z nich výpis.

§ 26.

Předseda určuje pořad jednání valné hromady a řídí ji.

§ 27.

(1) Valná hromada jest způsobilá se usnášeti, je-li přítomna nejméně jedna polovina všech zvolených delegátů nebo jejich náhradníků.

(2) Nedostaví-li se do valné hromady předepsaný počet delegátů (náhradníků), může se o hodinu později na téže místě a s týmž pořadem jednání konati druhá valná hromada, která je způsobilá usnášeti se bez ohledu na počet přítomných, pokud to bylo uvedeno výslovně v předepsaném oznámení o svolání valné hromady.

(3) Valná hromada se nemůže usnášeti o věcech, které nebyly uvedeny na oznámeném pořadu jednání s výjimkou návrhu na svolání nové mimořádné valné hromady.

§ 28.

(1) Valná hromada se usnáší prostou většinou hlasů. Hlasuje se zvednutím ruky, pokud se shromáždění neusnese, že se má hlasovati lístky. Při hlasování zvednutím ruky hlasuje předseda jen v případě rovnosti hlasů. Usnese-li se valná hromada, že má býti hlasováno lístky, rozhoduje při tomto způsobu hlasování v případě rovnosti los.

(2) Každý delegát má při hlasování jen jeden hlas.

§ 29.

(1) O návrhu na volbu členů (náhradníků) představenstva a dozorcí rady se usnáší společná schůze představenstva a dozorcí rady. Návrh může býti podán teprve, když Ústředí

bylo vyrozuměno o provedeném jmenování členů (náhradníků) představenstva a dozorcí rady, k jejichž jmenování jest povolána vláda, na funkční období, o něž jde.

(2) Zvoleni jsou kandidáti, kteří na sebe soustředili prostou většinu hlasů.

(3) Nebude-li takto zvolen potřebný počet kandidátů, může při jednání valné hromady navrhnouti další kandidáty každý delegát, který se účastnil valné hromady, každý člen představenstva nebo dozorcí rady a předseda Ústředí.

§ 30.

O jednání valné hromady jest sepsati zápis, který podepisují předseda, zapisovatel a dva ověřovatelé určené předsedou z přítomných delegátů. O zápisu platí obdobně ustanovení § 17, odst. 2.

Oddíl III.

Vnitřní organisace.

§ 31.

Organisací řád.

Vnitřní organisaci Ústředí upraví organisací řád [§ 22, písm. b)]; na přechodnou dobu ji upraví společná schůze představenstva a dozorcí rady (§ 20, odst. 3).

Zaměstnanci.

§ 32.

Služební řády pro zaměstnance Ústředí vydává představenstvo se schválením ministerstva sociální péče uděleným v dohodě s ministerstvem výživy.

§ 33.

Potřebný počet vedoucích úředníků přijímá a propouští představenstvo se schválením ministerstva výživy.

Oddíl IV.

Provoz a hospodářství.

§ 34.

(1) Činnost Ústředí není omezena na jeho členy.

(2) Orgány Ústředí a jeho vedoucí úředníci (§ 33) dbají, aby provoz Ústředí zabezpečil splnění úkolů Ústředí a odpovídal zásadám rádného hospodaření.

§ 35.

Účetní rok Ústředí se kryje s rokem kalendářním.

§ 36.

(1) Do čtyř měsíců od uplynutí účetního roku předloží představenstvo dozorčí radě účetní závěrku k prozkoumání. Do šesti měsíců od uplynutí účetního roku musí být účetní závěrka schválena společnou schůzí představenstva a dozorčí rady předložena ministerstvu výživy, jež ji přezkoumá a schvaluje v dohodě s ministerstvem financí. Nebyla-li účetní závěrka takto schválena, vrátí ji ministerstvo výživy s připomínkami Ústředí s tím, aby vady byly odstraněny a nově projednaná účetní závěrka byla nejdéle do dvou měsíců znovu předložena ministerstvu výživy.

(2) Před koncem účetního roku sestaví představenstvo podnikový rozpočet pro příští rozpočetní období a předloží jeho návrh včas k projednání dozorčí radě.

§ 37.

(1) Výše základního jmění (§ 8, odst. 2 zákona) se zjistí novým oceněním úhrnu majetkových práv, jež podle § 11 zákona přecházejí na Ústředí, ke dni, k němuž nastane přechod práv, a odečtením úhrnu závazků stejným způsobem na Ústředí přecházejících, včetně závazků z důvodu vypořádání podle § 12, odst. 2 a 3 zákona, a odečtením finančních prostředků, jichž se týká ustanovení § 11, odst. 2 zákona.

(2) Při zjišťování výše základního jmění podle odstavce 1 se nepřihlíží k právům a závazkům, jichž se týká ustanovení § 14 zákona.

(3) Orgány Ústředí dbají, aby základní jmění nebylo ztenčeno.

§ 38.

(1) Ústředí zřídí rezervní fond, jež tvoří zejména

- a) bilanční přebytek prvního účetního roku,
- b) přidělené částky bilančních přebytků dalších účetních roků,
- c) neprovozní zisky,
- d) propadlé podílové pohledávky (§ 11, odst. 4).

(2) Reservního fondu lze použít jen k úhradě bilančních ztrát.

§ 39.

(1) Z bilančního přebytku se

a) přidělí částka stanovená usnesením společné schůze představenstva a dozorčí rady rezervnímu fondu,

b) zbytek nevyčerpaný podle ustanovení písm. a) odvede Ústředí do jednoho měsíce po projednání účetní závěrky státní pokladně.

(2) V účetních letech, v nichž došlo k bilanční ztrátě, není dovoleno zúročení závodních podílů; jinak možno zařadit do nákladů Ústředí potřebnou částku na zúročení splacených závodních podílů nejvýše částkou rovnající se běžně poskytovaným úrokům z úsporných vkladů v ústavech lidového peněžnictví, avšak za podmínky, že tímto zařazením nákladů nevzejde Ústředí bilanční ztráta.

§ 40.

(1) V případě, že účetní závěrka vykazuje bilanční ztrátu, bude kryta především z rezervního fondu. Kdyby bilanční ztráta nemohla být takto kryta, vysloví společná schůze představenstva a dozorčí rady usnesením, jaká část této bilanční ztráty vznikla

a) v důsledku opatření, jimiž se stanoví výkupní nebo spotřebitelské ceny, a souvisí s plněním povinnosti uložené Ústředí podle § 2 zákona nebo s úkoly, které Ústředí uložila vláda,

b) z důvodu ostatního provozu Ústředí.

Část bilanční ztráty uvedená pod písmenou a) se uhradí způsobem, o němž rozhodne na návrh ministerstva výživy ministerstvo financí, a to buď státním příspěvkem, nebo jiným možným způsobem úhrady, nebo převedením do příštího účetního roku.

Část bilanční ztráty uvedená pod písmenou b) bude kryta poměrným použitím závodních podílů; zbytek ani takto neuhrazený se převede na příští účetní rok.

(2) Z důvodu bilanční ztráty nemohou být členům ukládány jiné povinnosti, než které jsou uvedeny v předcházejících odstavcích.

§ 41.

(1) Ministerstvo výživy může v dohodě s ministerstvem financí povolit Ústředí zřízení zvláštních fondů k zabezpečení provádění jeho úkolů a ukládati osobám, jejichž prostřednictvím plní Ústředí své úkoly (§ 1, odst. 3 a 4 zákona), povinnost odvádět pro účely těchto fondů vyrovnávací příspěvky. Jde-li přitom o opatření všeobecné povahy, vyhlásí je ministerstvo výživy v Úředním listě. Ministerstvo výživy může v dohodě s ministerstvem financí přikázat těmto fondům jiné prostředky. Jména těchto fondů jest jméním účelovým, které se vykazuje odděleně od ostatního jmění Ústředí.

(2) Orgány Ústředí jsou povinny při správě těchto fondů, při tvoření jejich jmění a při jeho použití postupovati podle opatření, na jejichž základě byly fondy zřízeny.

Oddíl V.

Poměr k Ústřední radě družstev.

§ 42.

(1) Ústředí jest povinným členem Ústřední rady družstev a přispívá na náklady její činnosti částkou, jejíž výši stanoví ministerstvo výživy v dohodě s ministerstvem financí po slyšení Ústřední rady družstev.

(2) Orgány Ústředí jsou povinny Ústřední radě družstev dáti potřebná sdělení a vysvětlení, pokud jich Ústřední rada družstev potřebuje k řádnému výkonu své funkce, a umožniti jí zaujetí stanoviska při zásadních opatřeních týkajících se družstev.

(3) Ústředí nemá vůči Ústřední radě družstev jiných povinností, než které jsou uvedeny v předcházejících odstavcích.

Oddíl VI.

Státní dozor.

§ 43.

(1) Ministr výživy dozírá na činnost Ústředí a může jeho činnost a hospodaření kdykoliv přezkoumati. Může udělovati Ústředí příkazy a zákazy, jichž toto jest povinno dbáti při své činnosti. Nastanou-li nepravdivosti vážně ohrožující řádný provoz Ústředí, nejsou-li ustaveny příslušné orgány, nebo neplní-li Ústředí řádně svoji funkci, může ministr výživy učiniti vhodná opatření k zatímnímu vedení jeho správy. Ministr zemědělství má, pokud jde o hospodaření s osivy, semeny, sádí a užitkovými zvířaty, obdobná oprávnění, jaká přísluší ministru výživy podle ustanovení věty první a druhé, a vykonává je v dohodě s ministrem výživy.

(2) Ministr financí dozírá na Ústředí, pokud jde o jeho opatření, jež se zřetelem na závazek státu podle § 8, odst. 4 zákona mají pro stát finanční dosah, a může v dohodě s ministrem výživy v rozsahu tohoto dozoru oprávnění jeho činnost a hospodaření kdykoliv přezkoumati a udělovati Ústředí příkazy a zákazy, jichž toto jest povinno dbáti při své činnosti.

(3) Hospodaření Ústředí podléhá kontrole nejvyššího účetního kontrolního úřadu.

Oddíl VII.

Ustanovení společná.

§ 44.

(1) Ústředí a jeho odštěpné závody se zapisí do společenstevního rejstříku. Zápis provede soud příslušný podle sídla Ústředí, po případě též jeho odštěpného závodu, na písemný návrh

předsedy Ústředí s odvoláním se na zákon a toto nařízení. Spolu s návrhem podle předcházející věty sdělí předseda Ústředí soudu způsob zastupování Ústředí a znamenání jeho firmy, a pokud jde o odštěpný závod též opatření, jímž byl závod zřízen, firmu a sídlo závodu. Jiné podmínky stanovené zákonem č. 70/1873 ř. z. nebo předpisy vydanými k jeho provedení nebo upravujícími jinak poměry výdělkových a hospodářských společenstev (družstev), pokud jde o zápisy do rejstříku, nemusí být splněny.

(2) Zákon ze dne 10. června 1903, č. 133 ř. z., o revisi společenstev výdělkových a hospodářských a jiných spolků, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících se na Ústředí nevztahuje.

(3) Ustanovení zákona č. 70/1873 ř. z. a předpisů jej měnících a doplňujících platí o Ústředí, pokud zákon a ustanovení této hlavy nestanoví jinak.

Hlava druhá.

Vztah družstva uvedeného v § 1, odst. 4 zákona k Ústředí.

§ 45.

(1) Na Slovensku vyvíjí Ústředí svou činnost zpravidla prostřednictvím družstva, které bude zřízeno podle § 1, odst. 4 zákona (dále jen „družstvo“). Ústředí může však učiniti kterákoliv opatření na Slovensku přímo; o takových opatřeních vyrozumí družstvo.

(2) Družstvo vyvíjí svou činnost podle směrnic a pokynů Ústředí. Ústředí dohlíží, jak družstvo plní povinnost uloženou podle předcházející věty, může za tím účelem jeho činnost a hospodaření kdykoliv přezkoumati a uděleti mu příkazy a zákazy, jichž jest družstvo při své činnosti povinno dbáti.

(3) Družstvo přispívá na náklady činnosti Ústředí částkou, kterou stanoví představenstvo Ústředí se schválením ministerstva výživy. Částka takto stanovená jest splatná do 30 dnů po dni, kdy bylo družstvo o takto stanovené povinnosti vyrozuměno.

Hlava třetí.

Stanovy družstva.

Oddíl I.

Ustanovení základní.

§ 46.

(1) Firma družstva zní:

„Družstvo pre hospodarenie poľnohospodárskymi výrobkami, družstvo s ručením obmedzeným“.

(2) Sídlem družstva jest Bratislava; se souhlasem Ústředí může si družstvo zřídit potřebný počet odštěpných závodů.

§ 47.

Úkolem družstva jest, aby jako prostředník Ústředí na Slovensku zpravidla vyvíjelo činnost, která přísluší Ústředí podle §§ 2 a 3 (§ 45)

Oddíl II.

Členství.

§ 48.

(1) Ustanovení §§ 6, 7, § 8, odst. 4 a 5 a §§ 9 a 11 platí obdobně; ustanovení § 10, odst. 1, 2 a 4 platí obdobně s tím, že člen má právo podatí odvolání k valné hromadě ve všech případech vyloučení.

(2) Členy družstva se mohou státi družstva, národní podniky a komunální podniky, jejichž činnost spadá do působnosti Ústředí nebo má k ní vztah.

(3) Členství se nabývá přijetím na podkladě písemné přihlášky.

(4) Rozhodnutí o členské přihlášce přísluší představenstvu; na členství není právní nárok.

(5) Závodní podíl činí 5.000 Kčs a je nedělitelný. Upsané závodní podíly jsou splatné dnem členské přihlášky. Členové družstva ručí za závazky družstva do výše upsaných závodních podílů.

(6) Vyhlášky a oznámení družstva se uveřejňují v úředním věstníku.

Oddíl III.

Orgány družstva.

§ 49.

Orgány družstva jsou předseda, představenstvo, dozorčí rada a valná hromada.

Předseda.

§ 50.

(1) Ustanovení § 14, odst. 2, 3, 4, 6 a 7 platí obdobně.

(2) Předsedu jmenuje a odvolává vláda z členů představenstva Ústředí ze Slovenska na společný návrh ministrů výživy a zemědělství. Prohlášení, jímž se předseda vzdává své funkce, bere na vědomost vláda, čímž jeho funkce zaniká.

(3) Předsedu zastupuje v jeho funkci člen představenstva pověřený ministrem výživy.

Představenstvo.

§ 51.

(1) Ustanovení § 15, odst. 4, § 16, s výjimkou jeho odstavce 1, písm. h), jakož i ustanovení § 17, s výjimkou jeho odstavce 1, věty druhé platí obdobně.

(2) Představenstvo má včetně předsedy devět členů. Členy představenstva jsou členové představenstva Ústředí ze Slovenska.

(3) Funkční období členů představenstva se kryje s jejich funkčním obdobím v Ústředí.

(4) Předseda jest povinen svolati schůzi představenstva také tehdy, požádají-li o to nejméně tři členové představenstva nebo dozorčí rady, nebo usnese-li se na tom představenstvo nebo dozorčí rada v předcházející schůzi, nebo požádá-li o to Ústředí.

Dozorčí rada.

§ 52.

(1) Ustanovení § 15, odst. 4, § 16, odst. 2 až 8, § 17, s výjimkou jeho odstavce 1, věty druhé, § 19 a § 51, odst. 4 platí obdobně.

(2) Dozorčí rada má včetně předsedy pět členů. Členy dozorčí rady jsou členové dozorčí rady Ústředí ze Slovenska.

(3) Dozorčí rada volí ze svých členů předsedu a místopředsedu.

Společná schůze představenstva a dozorčí rady.

§ 53.

Ustanovení § 20, § 21, s výjimkou odstavce 1, věty druhé, a § 51, odst. 4 platí obdobně.

Valná hromada.

§ 54.

(1) Ustanovení §§ 24, 25, odst. 2, § 26, § 27, odst. 3, § 28, odst. 1 a § 30 platí obdobně.

(2) Valné hromadě přísluší jednati a usnášeti se

- a) o podnětech na změnu stanov,
- b) o organizačním řádu družstva,
- c) o odvoláních proti rozhodnutí o vyloučení členů,
- d) o zprávě předsedy o složení a činnosti orgánů družstva,
- e) o iniciativních návrzích na zlepšení a zdokonalení organizace družstva a jeho činnosti.

(3) Na valné hromadě přísluší každému členu při hlasování jen jeden hlas bez ohledu na jeho podílovou účast.

(4) Konání valné hromady budiž oznámeno osm dní předem v Úředním věstníku.

(5) Valná hromada jest způsobilá se usnášeti, je-li zastoupena nejméně jedna třetina všech členů družstva.

(6) Nedostaví-li se na valnou hromadu v určenou dobu předepsaný počet členů, může se o hodinu později na téže místě a s tímž pořadem jednání konati druhá valná hromada, která jest způsobilá usnášeti se bez ohledu na počet přítomných, pokud to bylo uvedeno výslovně v předepsaném oznámení o svolání valné hromady.

(7) Na valné hromadě se může člen dáti zastupovati jiným členem, vykázaným plnou mocí. Jednotlivý zástupce může vykonávat hlasovací právo nejvýše v zastoupení pěti členů.

Oddíl IV.

Vnitřní organisace.

§ 55.

Organisace ní řád.

Ustanovení § 31 platí obdobně.

§ 56.

Z a m ě s t n a n c i.

Ustanovení §§ 32 a 33 platí obdobně.

Oddíl V.

Provoz a hospodářství.

§ 57.

(1) Ustanovení §§ 34, 35, 36, § 37, odst. 3, § 38, § 39, odst. 2 a § 40, odst. 2 platí obdobně.

(2) Výše základního jmění družstva se zjistí novým oceněním úhrnu majetkových práv, která se podle § 14 zákona převedou na družstvo ke dni, ke kterému nastane převod práv a odečtením úhrnu závazků stejným způsobem na družstvo převedených, dále odečtením finančních prostředků, jichž se týká ustanovení § 11, odst. 2 zákona.

(3) Z bilančního přebytku se

a) přidělí částka stanovená usnesením společné schůze představenstva a dozorčí rady rezervnímu fondu,

b) zbytek nevyčerpaný podle ustanovení písm. a) odvede družstvo do jednoho měsíce po projednání účetní závěrky ústředí.

(4) V případě, že účetní závěrka vykazuje bilanční ztrátu, bude kryta především z rezervního fondu. Bilanční ztráta, jež nebude ani takto kryta, bude kryta poměrným použitím závodních podílů; zbytek ani takto neuhrazený se převede na příští účetní rok, pokud ministerstvo financí na návrh ministerstva výživy nestanoví jinak.

Oddíl VI.

Státní dozor.

§ 58.

Ustanovení § 43 platí obdobně.

Oddíl VII.

Ustanovení společná.

§ 59.

(1) Družstvo a jeho odštěpné závody se zapisují do obchodního rejstříku. Zápis provede soud příslušný podle sídla družstva nebo jeho odštěpného závodu na písemný návrh předse-
dy družstva s odvoláním na toto nařízení. Spolu s návrhem podle předcházející věty sdělí předseda družstva soudu způsob zastupování družstva, znamenání jeho firmy, a pokud jde o odštěpný závod, též opatření, jímž byl závod zřízen, firmu a sídlo závodu. Jiné podmínky stanovené zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákonu, nebo předpisy vydanými k jeho provedení nebo upravujícími jinak poměry družstev, pokud jde o zápisy do rejstříku, nemusí být splněny. Družstvo vzniká zápisem do obchodního rejstříku.

(2) Ustanovení zák. čl. XXXVII/1875 a předpisů jej měnících a doplňujících platí o družstvu, pokud zákon a ustanovení blav druhé a třetí nestanoví jinak.

Hlava čtvrtá.

Ustanovení závěrečná.

§ 60.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949; provede je ministr výživy v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

317.**Nařízení ministra vnitřního obchodu
ze dne 23. prosince 1948**

kterým se stanoví den zahájení a rozsah činnosti Velkodistribučního podniku, zapsaného společenstva s r. o. v Praze.

Ministr vnitřního obchodu v dohodě s ministryní výživy nařizuje podle § 18 zákona ze dne 2. prosince 1948, č. 279 Sb., o Velkodistribučním podniku v oboru potravinářském:

§ 1.

Velkodistribuční podnik, zřízený podle zákona č. 279/1948 Sb., zahájí svou činnost dnem 1. ledna 1949 v rozsahu stanoveném v §§ 2 až 5 uvedeného zákona.

§ 2.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949.

Zápotocký v. r.

Krajčír v. r.

318.**Nařízení ministra vnitřního obchodu
ze dne 23. prosince 1948,**

kterým se stanoví den, jímž vplývají některé útvary do Velkodistribučního podniku, zapsaného společenstva s ručením obmezeným a zanikají.

Ministr vnitřního obchodu nařizuje podle § 11, odst. 1 zákona ze dne 2. prosince 1948, č. 279 Sb., o Velkodistribučním podniku v oboru potravinářském:

§ 1.

Dnem 1. ledna 1949 vplývou do Velkodistribučního podniku, zapsaného společenstva s ručením obmezeným, se sídlem v Praze a zanikají:

1. Velkonákupní společnost družstev, zapsané společenstvo s ručením obmezeným v Praze,
2. „NÚPOD“ nákupní ústředna potravních družstev v Bratislavě,
3. výdělková hospodářská společenstva maloobchodníků se smíšeným zbožím (kupecká družstva), která určí ministerstvo vnitřního obchodu ve vyhlášce v Úředním listě.

§ 2.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1949.

Zápotocký v. r.

Krajčír v. r.